DIRVA

THE FIELD

Nr. 41
Spalio-October 13, 1955
Cleveland, Ohio

Dirva per 40 metų skirtą uždavinį gerai atliko

Adv. A. Olio kalba

Dirvos keturiasdešimties metų jubiliejus sudaro truputį daugiau, kaip pusę amžiaus periodinės lietuvių spaudos Amerikoje. Prasedant nuo 1879 metų (tai jau bus prieš 76 metus), pasirodė pirmas lietuviškas laikraštis Amerikoj, išleistas Miko Tvarausko ir pavadintas "Lietuviška Gazieta".

Nuo ano meto iki šiandien Amerikos lietuvių spauda yra išėjusi ilgus ir sunkius kelius... Jos uždaviniai ne visados yra buvę panašūs ir ne visados buvo tie patys. Juk pats pirmasis minėtas Amerikos lietuvių laikraštis "Lietuviška Gazieta" turėjo uždavinį, kuris mums dabar atrodo labai keistas ir net piktinantis. Pats leidėjas Tvarauskas yra atvirai prisipažinęs, kad savo leidžiamu laikraščiu jis norįs lietuvius sulenkinti..., nes jis tikįs į amžiną lenkų ir lietuvių giminystę...

Tuo laiku Lietuva buvo svetimųjų rankose, Amerikoje ji oficialaus statuso neturėjo, tai visus ateivius iš Lietuvos įregistruodavo atvykusiais iš Rusijos. Tat pirmieji ateiviai, gal dėl mažesnio jų skaičiaus, nedrįso atskirai pasireikšti, tyliai dėjosi prie esamųjų lenkiškų ar kitų tautinių organizacijų. Ir tik dėka visai eilei vėlesnių lietuviškų laikraščių, po daugelio metų spaudos darbo, Amerikos lietuviai pradėjo gyvai ir nepriklausomai reikštis kaip lietuviai, prasidėjo steigimas susivienijimų ir kitų didžiulių organizacijų.

Amerikos lietuvių reikalai, jų rūpesčiai ir jų veikimas be lietuvių spaudos būtų nublukęs. Reikėjo anais laikais, kaip ir šiandien reikia, daug ką išryškinti, kas visą Amerikos lietuvių tautinį veikimą darytų suprantamesnį ir patrauklesnį.

Spaudos vaidmuo šioj srityy yra nepaprastai didelis visokeriopu atžvilgiu. Be spaudos — lietuvių visuomenė Amerikoj būtų jau seniai iškrikusi, būtų negalėjusi išugdyti nei savo parapijų, nei savo organizacijų, nei būtų galėjusi pagelbėti nepriklausomai Lietuvai.

Pirmieji spaudos pionieriai — o Dirva — prie tokių ir priklauso — yra tikrieji lietuvybės Amerikoj išlaikytojai. Jų darbas buvo gana sunkus ir labai atsakingas. Per 50 metų lietuviai Amerikoj galėjo išlaikyti savo organizacijas, galėjo turėti savus chorus, savo įvairias ūkines bendroves ir pagaliau savo parapijas tik lietuvių spaudos pagalba.

Lietuvių spauda telkė lietuvius krūvon, platino jų tarpe žinias apie Lietuvą, skleidė jiems lietuvių pasakas, Lietuvos istoriją, dainas ir kalbą. Lietuvių spauda buvo geriausioji mokykla seniems ateiviams lietuviams Amerikoj. Ir kai Dirva buvo steigiama Clevelande Bartuševičiaus ir Jokubyno prieš 40 metų, jos pirmasis uždavinys buvo tarnauti Amerikos lietuviams, kad jie turėtų gyvą ir neišsenkamą šaltinį savo tautiniams jausmams palaikyti ir juos ugdyti.

Per 40 metų Dirva tą uždavinį atliko gana sėkmingai, ir aš tikiu, kad ji ir toliau žiūrės į šį uždavinį, kaip į pagrindinį tikslą.

Ir daugiausia dėka šiam lietuvybės ugdymo darbui, kurį mūsų lietuviška spauda per ištisus keturiasdešimts metų atliko, šiandien Amerikos lietuviai šioje šalyje visur žinomi kaipo lietuviai, o ne rusai ar kitoki slavai. Mes galime pasidžiaugti ir net didžiuotis, kad lietuvių vardas Amerikoje yra netik garsus, bet geras ir švarus, ir kad visur, ar tai būtų valdžios srityse, ar Amerikos spaudoje, lietuviui ir mūsų tėvų gimtinei Lietuvai yra rodomas didžiausias prielankumas.

Aš nežinau tikro skaičiaus, kiek lietuviškų laikraščių yra pasirodę Amerikoj. Bet tikriausia — tai skaičius siek kelių dešimčių. Kai kurie jų ir šiandien dar tebeeina, pakeitę kiek savo vardus, savo stilių, rašymo ir galvojimo būdus... Tiesa, senųjų redaktorių jau nebe daug beliko. Ir, turbūt, Dirva bus pati laimingiausioji, nes ji dar ir šiandien tebeturi gyvą savo pirmąjį redaktorių Vincą Jokūbyną, dabar jau einantį aštuoniasdešimt antrus metus. Aš manau, kad Dirva yra vienintėlis laikraštis, kurs tebeturi taip pat gyvą redaktorių, kurs jai vadovavo ištisus 30 metų. Ta didelė garbė tenka ne aukštam vyrui, bet dideliam žmogui Kaziui Karpiui. Jis yra tikrasis Dirvos kūrėjas, jos maitintojas, auklėtojas ir išlaikytojas... Per tris ketvirtadalius Dirvos gyvenimo — Kazys Karpius buvo Dirva, o Dirva buvo Kazys Karpius. Ir jei Dirva galėjo visą laiką išlaikyti savo vieningą nusistatymą, galėjo turėti aiškią pažiūrą į visus svarbesnius lietuviškus klausimus ir galėjo tą pažiūrą sėkmingai ginti, tai pat didysis nuopelnas už visa tai tenka Kaziui Karpiui.

Ta aplinkybė, kad jis 30 metų išstovėjo ar geriau pasakius išsėdėjo redaktoriaus kėdėj, kuri dažnai būdavo labai kieta ir net digliuota..., toji aplinkybė labai daug padėjo, kad Dirva susidarė tvirtą ir aiškų nusistatymą visais svarbesniais klausimais, su kuriais tik susidurdavo Amerikos lietuviai. Nesvyravi-

(Perkelta į 3 psl.)

Lėtai sukasi JT ratai

Maskvinė sirenų daina iš J. Matulio lūpų

(Rašo mūsų New Yorko bendradarbiai)

JT istorijoje ligi šiol dar nepasitaikė, kad kuris nors jos narys būtų iš organizacijos išstotjęs. Vienu laiku buvo prisibijoma, kad Sovietų Sąjunga gali išstoti. Buvo plačiai kalbama, kad Jungt. Valstybės turėtų išeiti ir pačias JT įstaigas iš savo šalies išvaryti. Bet tos kalbos prasidėjo ir pasibaigė tik neoficialiose vietose.

Naujų narių priėmimas

Tuo tarpu, kai baiminamasi, kad Prancūzija galėtų pasitraukti (dėl Alžyro klausimo svarstymo), tebekalbama ir apie naujų narių priėmimą. Indonezija, kuri buvo šešiasdešimtoji ir ligi šiol paskutinė valstybė, priimta į JT, priminusi savo dalyvavimo penkerių metų sukaktį, ragino, kad JT atidarytų savo duris ir kitoms valstybėms, penkerius metus vis dar tebelaukiančioms už jų.

Sovietų veto yra sulaikęs daugelio naujų narių priėmimą. Šiuo metu bendras į JT besiprašančių ir paskirų blokų remiamų jau siekia 22. Bet Molotovas aną savaitę savo kalboje siūlė tik šešioliką. Nors jis neminėjo jų vardų, bet pasirodo, kad sovietai dabar remia penkis savo satelitus: Bulgariją, Rumuniją, Vengriją, Albaniją, išorinę Mongoliją ir prie jų prideda dar Austriją, Italiją, Suomiją, Kambodiją, Laosą, Ceiloną, Airiją, Jordaną, Libiją, Nepalį ir Portugaliją. Bet sovietai, vis tebesiūlo svarstyti tų narių priėmimą viename sąraše. Kitaip tarus, jie sutinka vakariečių proteguojamus kandidatus remti tik ta sąlyga, kad būtų remiami ir jų penki satelitai. Bet jie vistiek atmeta vakariečių siūlomą Japoniją, Pietų Korėją ir Pietų Vietnamą. Dabar dar gautas ir Ispanijos prašymas priimti į JT. Sakoma, kad Ispanija, kuri savo metu tos pačios JT buvo pasmerkta būti už durų, kol Franco valdys, dabar jau turi nemažai galimybių patekti į JT. Sako, kad ir JAV žada remti jos kandidatūrą. Palankios ir Pietų Amerikos valstybės. Bet Sovietų Sąjunga greičiausia sakys "niet" ir dėl to pasiūlymas suklups Saugumo Taryboj, Generalinės Asambėjos net nepasiekęs.

Europos didieji vengia minėti pavergtas Europos tautas

Bendrosiose diskusijose Prancūzijos ir D. Britanijos delegatai apie pasaulio problemas ir "Genevos dvasios" sugyvenimo tęstinumą tekalbėjo tik tiek, kiek tai liečia jų kraštus. Kalbėdami apie Genevoje keturių ministrų svarstytinus klausimus, jie visiškai neminėjo Rytų Europos tautų laisvės klausimo, kurį minėjo JAV valstybės sekretorius Dulles ir dėl kurio paskui pasisakė Molotovas.

Tik tautinės Kinijos užsienių reikalų ministras pakalbėjo prieš Sovietų Sąjungos modernųjį kolonializmą, ne tik minėdamas Kiniją, bet ir Rytų Europos buvusias laisvas ir nepriklausomas valstybes ir kitas šalis, kurias užvaldė komunistai. Jis nurodė, kad Sovietų Sąjungoje, jos satelitų teritorijoje vis dar tebėra

(Perkelta į 5 psl.)

VLIKo GRUPIŲ PASITARIMAS

Spalio mėn. 10 d. New Yorke buvo dar vienas neoficialus VLIKo grupių atstovų susirinkimas dėl VLIKo posėdžio šaukimo ar nešaukimo New Yorke.

Daugumas tebegieda iš senų gaidų. Kaip ir pereitą pavasarį, norima sudaryti 10 asmenų komisiją tam klausimui iš naujo svarstyti.

Atrodo, kad ne visos grupės tame "darbe" dalyvaus. LTS tuo reikalu padarytas pareiškimas spausdinamas 8 psl.

Naujuoju Graikijos ministeriu pirmininku, po Papagoso mirties, paskirtas Const. Karamanlis, 45 m. Papagoso vyriausybėj buvo darbo ministeriu.

B. K. Balučio žodis

Girdžiu, "Dirva" jau net 40 metų baigia. Gerai atsimenu, kaip 1915 metais, Pirmojo Pasaulinio Karo pačiam įkarštyje, teko tik ką gimusį lietuvių spaudos naują šeimos narį sveikinti. O ji dabar — štai jau ir 40 metų susilaukė. Vaje, kaip tas laikas greitai bėga!... Bet sveikinau tada, tenka pasveikinti ir dabar.

* * *

Taigi "Dirvai" 40 metų. Bet dirvonauti ji nedirvonavo. Redaktoriai ją giliai arė; korespondentai ir skaitytojai — tasai mūsų spaudos "Supreme Court" — kitą syk ją savo kritikos volu "pakočėdavo". Bet už vis labiausiai, jos kitaip nusiteikusieji broleliai (kitos spalvos laikraščiai) nesiliovė jos akėję. Taigi mūsų "Dirva", kaip matome, yra "ir arta, ir akėta"; išpurenta išilgai ir skersai — kaip gerai Dirvai, pagalios, ir dera būti.

Taip gerai išpurentoj **Dirvoje** neprivalėtų būti vietos jokiems spaudos kunkuoliams ar usnims. O jeigu laikas nuo laiko į tokių usnių visgi pasitaikydavo net ir "Dirvoje", tai be apsirikimo galima pasakyti, kad nemažiau jų galima buvo rasti ir kitų mūsų laikraščių platesnėse dirvose. Mat, mūsų laikraštinė spauda, kiek prisimenu, nuo senų laikų, — beveik nuo pat savo gimimo dienų, — pusėtinai sunkiai sirgo laikraštinėmis "rauplėmis" — bereikalingais asmeniniais ir partijiniais ginčais, bergždžiomis ir nesiliaujančiomis polemikomis, etc. Pastaraisiais laikais mūsų spauda yra gavusi iš senos Lietuvos gerą dozą naujų "skiepų" — ne tiktai paprastų "dypukų", bet ir pusėtinai pamokytų, net ir visai mokytų skaitytojų, veikėjų, taip vadinamų "kultūrininkų" ir, pagalios, net profesionalų — spaudos darbuotojų. Ir ką gi? Teisybė, laikraščių kalba ir stilius žymiai pagerėjo. Bet pati senoji ginčų liga pasiliko kaip buvusi — mažai tų naujų "skiepų" paliesta. Savo forma ginčai "patobulėjo", pasidarė prašmatnesni, labiau rafinuoti. Bet savo esmėje jie pasiliko tokie patys seni, negražūs, dažnai visai tušti ginčai. Savo skaitlium jie net gal padidėjo, palyginus su senais laikais. Kai tėmiju, — yra jų pusėtinai pilna visuose lietuvių laikraščiuose, yra ir "Dirvoje". Galima viso to gailėtis, bet negalima tuo stebėtis. Tenka laukti, kol mūsų visuomenės aukščiau pakilusis apšvietos lygis ir geresnis gyvenimo patyrimas ir šias nemalonias usnis iš mūsų spaudos, pagalios, išravės.

Bet gana to! Kas pasakyta — pasakyta. Rašant apie laikraščio gyvenimą, "žodžio iš giesmės neišmesi": sunku nepaliesti ir skaudesnių vietų...

Prieš kiekvieną, kas nuoširdžiai savo tautą myli, kas trokšta jai laisvės, gerovės ir laimės, aš pagarbiai lenkiu galvą. Juo labiau panašios pagarbos yra vertas kiekvienas, — ar tai būtų asmuo, ar draugija, ar organizacija, — kas savo tautai laisvės ir laimės ne tik trokšta, bet ir aktyviai tam tikslui darbuojasi.

"Dirva", neginčinamai, tokiam tikslui dirba štai jau 40 metų. Ir už tai kiekvienas lietuvis patriotas šiądien, jos sukakties dieną pagerbs. Žinoma, gali būti ir kitokių, kurie gerų linkėjimų ir pašykštės. Bet ir jie turėtų prisiminti, kad "Niekas mūsų nėra šventas". Kiekvienas mūsų turi "griekų". Ne be to, kad nerastum jų ir "Dirvoje". Bet tarpe jų nerasi vieno "griekų", būtent — kad jai kada nors būtų pritrukę savo tautai meilės, kad ji kada nors

(Perkelta į 5 psl.)

ŠVENTĖ BUVO TIKRAI NUOTAIKINGA

Dirvos 40 m. sukakties minėjimas, įvykęs Clevelande spalio mėn. 9 d., praėjo pakilia nuotaika.

Į susirinkusius gausius svečius, kurių tarpe matėsi nemažai atkeliavusių iš kitų lietuvių kolonijų, žodį tarė **Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas.** Ilgesnę kalbą, dalyvių šiltai sutiktas ir palydėtas pasakė **adv. Ant. Olis.** Jo kalba šiam numeryje spausdinama ištisai.

Konsulas Petras Daužvardis Dirvą pasveikino savo ir ministerio P. Žadeikio vardu. Jis iškėlė mūsų diplomatinės Lietuvos tarnybos ypatingą reikšmę šiuo laiku, kvietė visus tą juridinę Lietuvos laisvės dalelę gerai suprasti, jai talkinti ir visomis priemonėmis padėti ją išlaikyti. Dalyviai gyvai pritarė konsulo mintims ir sukėlė ovacijas.

Po tų dviejų, kiek ilgesnių kalbų, buvo pristatyti buvę Dirvos redaktoriai **Vincas Rastenis** ir **Kazys Karpius.** Jie taip pat tarė žodį ir karštai jungėsi prie linkėjimų, kad Dirva augtų ir vis plačiau pasiskleistų.

Meninę minėjimo dalį atliko Povilas Stogis, Aldona Stempužienė ir Liudo Sagio vadovaujami "Grandinėlės" tautinių šokių šokėjai.

Povilas Stogis, pianu palydimas Almos Melcher, ne tik maloniai nuteikė savo dainavimu, bet ir nustebino, kad sulaukus netoli 65 m. amžiaus, galima taip nuotaikingai išpildyti sudėtingus kūrinius. Svečiai, kurie pradžioje vis vaikščiojo su klaustukais mintyse, gavo malonų atsakymą kas yra Povilas Stogis.

Aldona Stempužienė, pianu palydima R. Brazaitienės, Clevelando lietuvių visuomenei, su pilna koncertine programa, po laimėjimo Plain Dealer rengto konkurso, pasirodė pirmą kartą. Čia, nekartojant įprastų posakių, galima tik pakartoti Vinco Rastenio žodžius: "Ką mokykla ir darbas per 4 metus padarė iš A. Stempužienės. Jos visiškai nebepažinau ir ji nepaprastai maloniai nustebino". Pasirinktus nelengvus kūrinius išpildė tikrai įspūdingai ir susilaukė pelnytų plojimų.

Liudo Sagio vadovaujamos lituanistinės mokyklos "Grandinėlės" šokėjos, palydimas net 7 akordeonistų, ne tik tautinius šokius šoko, bet ir šokdami žaidė. Tai jau vadovo didelis talentas, o šokėjų geras ir tikslus šokių atlikimas. Turbūt neklysim pasakę, kad vargu šiam krašte "Grandinėlė" turi sau lygių konkurentų.

Meninės programos dalyviai buvo apdovanoti gėlėmis, visiems padėkota už talką ir paramą.

Minėjimą ir koncertą į juostas įrašė Amerikos Balso redaktorius inž. Labanauskas.

Po minėjimo ir koncerto svečiai linksminosi ir vaišinosi iki 12 val. nakties.

"DIRVOS" REDAKCIJAI

"Dirvai" švenčiant keturių dešimtų metų sukaktį, siunčiu jos leidėjams, redaktoriams, bendradarbiams ir skaitytojams širdingus sveikinimus.

Man malonu konstatuoti, kad "Dirvos" linija yra pagrįsta teisinga pažiūra į kilnius spaudos uždavinius. Rimtas laikraštis — o kiekvienas laikraštis privalo būti rimtas — yra ne politinio bokso ringas, bet autoritetinga tribūna, iš kurios skelbiamos tikros žinios ir kurioje lojaliai svarstomos nuomonės. Informuoti visuomenę, o ne kalti aistras neteisingomis žiniomis, įtikinėti objektyviais argumentais kitaip manančiuosius, o ne juos terorizuoti, vesti sąžiningą polemiką su oponentais, o ne juos juodinti, — štai tos moralinės taisyklės, kuriomis vadovaujasi demokratinė spauda ir kuriomis eina "Dirva".

Štai kodėl "Dirva" turi tokią svarbią vietą mūsų spaudoje, kaip Amerikos lietuvių ir iš viso užsienio lietuvių viešosios nuomonės bei tautinės minties reiškėja ir įkvėpėja.

Nuo pat pirmos Sovietų įsiveržimo į Lietuvą dienos "Dirva" yra užėmusi bekompromisinę poziciją prieš lietuvių tautos engėjus. Gindama Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalą, ji yra daug nusipelnusi visų lietuvių bendrame darbe Lietuvai iš Sovietų okupacijos išvaduoti.

Aš linkiu "Dirvai" tolesnio pasisekimo. Tai, ką ji yra nuveikusi ir dar nuveiks Lietuvai, sudarys žymų įnašą į Lietuvos laisvės bylą, kuri turi pasibaigti teisybės ir teisės laimėjimu, tai yra, Lietuvos laimėjimu.

Stasys Lozoraitis,
Lietuvos Diplomatijos Šefas

DIRVOS TALKA

Dirvos skaitytojų šeima, kurie atsimena savo laikraštį sukaktuvių proga, didėja. Štai tie rėmėjai:

K. Širvinskas, Cleveland	$2.00
J. Lietuvnikas, Baltimore	10.00
J. Galinaitis, Baltimore	5.00
A. Ripskis, Chicago	5.00
Pr. Saladžius, Rochester	5.00
V. Adomaitis, Dayton	1.00
J. Žemaitis, Cleveland	2.00
P. Ličkus, Chicago	2.00
K. Kalendra, Toronto	5.00
K. Krulikas, Brooklyn	3.00
A. Kiršonas, Toronto	5.00
K. S. Matusevičius, Cleveland	5.00
B. Simonaitis, Cicero	2.00
P. Kuras, Naugatuck	5.00
J. Rauktys, Worcester	5.00
ALTS Elizabeth skyrius	10.00
J. Baublys, Detroit	10.00
E. Jurkevičienė, Toronto	5.00
L. Gaudušas, Lincoln	2.00
J. Švarcas, Cleveland	5.00
J. Lozoraitis, Cleveland	5.00
Česys Šadeika, Detroit	5.00
V. Miškinis, Toronto	1.00
V. K., Cleveland	1.00
Alf. Dargis, Rochester	10.00
J. Misčikas, Cleveland	5.00
J. Rekašius, Detroit	2.00
Pr. Stempužis, Cleveland	5.00
Edv. ir O. Karnėnai, Bedford	5.00
E. M., Cleveland	10.00
J. Marcinkevičius, Cleveland	5.00
Aleksas Banys, Cleveland	10.00
Ant. Olis, Chicago	40.00
M. Smailienė, Detroit	10.00
M. R., Cleveland	3.00

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

VISAM PASAULY

• **Hitlerio asmeninis tarnas Heinz Linge,** gražintas iš Rusijos bslaisvės patvirtino, kad 1945 m. balandžio mėn. 30 d. Hitleris nusišovė, o jo žmona Ieva nusinuodijo. Abiejų kūnai buvo sudeginti apipilus benzinu. Tą patį paliudijo ir gen. S. Baur, Hitlerio asmeninis lakūnas.

• **Prezidento Eisenhowerio sveikata** jau tiek pagerėjo, kad pradeda vaikščioti ir atlikti daugiau prezidentinių pareigų.

• **Į Vakarų Vokietiją,** po 10 metų belaisvės, pradedami grąžinti kariai, kurie buvo uždaryti priverčiamuose darbuose. Jau grįžo 24 buvę generolai. Jų tarpe ir vienas iš Stalingado vadų — gen. Seydlitz.

• **Iš Anglijos konservatorių** suvažiavimo aiškėja, kad anglai pasiryžę keturių užsienių reikalų ministerių konferencijai siūlyti, jog sovietai sutiktų sudaryti neutralią juostą, į kurią įeitų Vokietija, Lenkija, Čekoslovakija ir Baltijos valstybės.

• **Argentina pradėjo aktyviai** spausti Paragvajų, kad iš ten būtų išsiųstas Peronas. Spaudimas padidėjo, kada Peronas savo pareiškime spaudai pareiškė, kad jis dar grįšęs į Argentiną.

• **Azerbeidžane,** jei tikėti Maskvos pranešimu, Mahmud Fivozov, atšventė 147 gimtadienį. Jis turi 23 vaikus, jų tarpe ir dukterį jau 120 metų.

• **Šį rudenį** Nevados laukuose bus bandomi nauji atominiai ginklai.

DIRVA

THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Thursday.
Editor: Balys Gaidžiūnas.
Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.
Subscription per year in advance: in the United States — $5.00 in Canada — $5.50, elsewhere — $6.50.
Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.
Telefonas: HEnderson 1-6344.
Išeina Clevelande kas ketvirtadienį.
Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.
Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 d. įstatymą.
Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse $5.00 Kanadoje — $5.50, kitur — $6.50.
Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Šią savaitę...

Balys Gaidžiūnas

●

Dirvos keturių dešimtmečių šventė atšvęsta. Į daugelio skaitytojų duris mes buvome pasibeldę visokios talkos. Daugelis ir atsiliepė pačiais gražiausiais žodžiais ir mielais linkėjimais, realia parama. Visa tai, lygiai redaktorių, lygiai artimuosius talkininkus džiugina. Džiugina ir drauge įpareigoja ateičiai.

Mes, aptvarkę būtinuosius darbus, kurie dėl šventės rengimo kiek atsiliko, prie daugelio iš Jūsų, kurie mums labai daug talkinot, sugrįšime. Dabar visiems, visiems, čia Dirvos pašonėje gyvenantiems, ir už daugelio mylių esantiems bičiuliams bei rėmėjams, ačiū!

●

Vienas mūsų skaitytojų rašo, kad dabar labai dažnai, susirinkimuose, laikraščių skiltyse, yra nemažai tokio skonio ginčų, kurie mus labai dažnai blogai atestuoja. Ypač, kada tie ginčai vedami ne dėl jų esmės, bet tikslu ką tai specialiai suniekinti, nuvertinti, kitų akyse mažesniu ar beverčiu padaryti. Esą, reikia mesti šūkį, kaip buvo mestas šūkis — grįžkime Lietuvos laisvės bylos ginti. Reikia, mesti šūkį ir jį visu nuoširdumu remti, kad lietuvis lietuviui yra brolis, kad viską reikia tarpusavy broliška meile aiškintis, o ne juodu teptuku kitam veidą paišyti.

Šias skaitytojo mintis mes įžiūrim kaip ilgesį ramesnių mūsų lietuviško politinio gyvenimo dienų. Tikrai pagristai daug kas tokios nuotaikos išsiilgęs, nes politinis boksas, apie kurį užsimena ir ministeris Balutis ir ministeris Lozoraitis atsiųstuose Dirvai sveikinimuose ir šiame numeryje spausdinamuose, jau pradeda mums visiems žalą daryti.

Skaitytojai bus pastebėję, kad į daugelį tokių rašinių, kurie nesenai buvo Drauge, ypač Naujienose, mes visiškai nereagavome. Ir tai darėme sąmoningai, nes gerai nujaučiame, kad jau patys skaitytojai išmoko atskirti tiesą nuo "tiesos".

Tas pats skaitytojas, kuris prašo jo pavardės neskelbti, sako: "Šiame krašte esu daug metų gyvenęs ir dirbęs. Man labai miela, kad iš mūsų organizacinio gyvenimo išnyko susirinkimuose pasitaikydavusios muštynės. Kaip bus gerai, kad ir spaudos mušeikos neberas atgarsio mūsų laikraščiuose".

KAIP EINASI SU VINCO KRĖVĖS RAŠTAIS?

Vinco Krėvės raštai ruošiami spaudai. Juos redaguoja Dr. V. Maciūnas, kalbą taiso prof. Pr. Skardžius. Pirmasis tomas jau baigiamas. Jame bus "Šiaudinėje pastogėje", "Žentas" ir "Raganius". Tikimasi, kad šis tomas dar šiais metais pasieks skaitytojus.

Visi V. Krėvės raštai manoma sutalpinti į 6 tomus, maždaug po 400 puslapių kiekvienas. Bus spausdinami gerame popieriuje ir įrišti kaip Lietuvių Enciklopedija. Knygų formatas parinktas 6"x8", kaip Tremties Metai.

Dar ne vėlu V. Krėvės raštus užsisakyti. Dabar užsisakiusieji ir įmokėjusieji $5.00 visus raštus gaus už $25.000. Vėliau, atskirais tomais bus pardavinėjama po $5.50 tomas.

Leidyklos adresas: J. Kapočius, 265 C Street, South Boston 27, Mass.

ATITAISYMAS

Praėjusiam P. J. Žiūrio rašiny yra įvykusi klaida, kur kalbama apie lietuvių atkeliavimą į šį kraštą, turi būti ne 1861 m., bet 1661 m.

UŽSIENIEČIŲ REGISTRACIJA KOLUMBIJOJE

Visi užsieniečiai, gyveną Kolumbijos krašte, privalo užsiregistruoti policijos būstinėse nuo spalio mėn. 1 d. iki gruodžio mėn. 31 d., atsinešdami su savimi galiojančius asmens pasus ir pilietybės įrodymo dokumentus.

Paral Vyriausybės dekretą, Bogotoje gyveną lietuviai registruojasi gruodžio mėn. 6-7 ir 9 dienomis, o kitur — pagal atitinkamus potvarkius, tačiau iki šių metų galo kiekvienas užsienietis turi tą pareigą atlikti.

Neužsiregistravusiems gręsia didelė pabauda ir net ištremimas iš krašto.

KAS ir KUR

• **Vienas trečios kartos Amerikos lietuvių** buvo paminėtas bene kiekvieno Amerikos laikraščio skiltyse. Tai Jonas Poderis, padėjęs pasaulinėse beisbolo rungtynėse brooklyniečiams nugalėti (per septynis metus) tame sporte vyravusią New Yorko komandą — jankius. Spaudos žodžiais, jo sviedinio metimo būdas buvęs toks ypatingas, kad buvusiems čempionams sumaišė visas kortas. Spauda aprašinėdama nurodo, kad "Johnny Podres" yra lietuvių kilmės ir kad tėvas jį to žaidimo išmokė. Tėvas, buvęs kasyklų darbininkas, dabar ūkininkauja šiaurinėje New Yorko valstybės daly.

• **Ponia Smailienė,** iš Detroito, buvo atvykusi į Clevelandą ir dalyvavo Dirvos šventėje.

• **S. Šimoliūnas, Z. Rekašius, A. Banionis** ir eilė kitų Detroito jaunimo veikėjų, dalyvavo Dirvos šventėje.

• **Bronius Gedminas ir J. Severinienė,** iš Los Angeles, buvo atvykę dalyvauti Dirvos sukaktyse.

• **Liet. Stud. S-gos metinis suvažiavimas** įvyks š. m. lapkričio 25-26 d. Clevelande.

• **A.L.T. S-gos Detroito 4-to skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks spalio mėi. 16 d. (sekmadienį) 12 val. 30 min. "Neringos" knygyno patalpose.** Bus svarstoma per vasaros metą iškilę visa eilė svarbių klausimų. Be to, bus pranešimų iš A.L.T. S-gos veiklos. Visi skyriaus nariai ir bičiuliai kviečiami dalyvauti.

• **Studentų Sąjungos Chicagos Skyrius** savo metiniame susirinkime išsirinko naują valdybą 1955-56 m. kadencijai. Naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė: pirmininkas — Ramūnas Vanagūnas, vicepirmininkas — Antanas Laucius, reikalų vedėjas — Edmundas Babušis, sekretorė — Danutė Bartuškaitė, iždininkė — Milda Brenciūtė. Kandidatais Zita Čarneckaitė ir Raimundas Mišauskas.

Į kontrolės komisiją išrinkti: Alfredas Zeikus, Juozas Karklys ir Vytautas Prialgauskas.

• **Jonas ir Eduardas Zakiai** praneškit savo adresus Dirvai. Jums yra svarbių žinių.

• **New Yorke viename Broadvėjaus dramos teatrų** šį sezoną vaidina lietuvių kilmės aktorius Lawrence Harvey, pasižymėjęs spalvotoje filmoje "Romeo ir Julija". Jo lietuviškoji pavardė yra Skinkys.

• **Detroito studentai išsirinko naują valdybą.** Ją sudaro: pirm. A. Šimoliūnas, vicepirm. D. Šeputaitė, sekr. D. Bulgarauskaitė, sekr. A. Polikaitis, inžd. K. Navasaitis.

LIETUVIŲ PROFESIJŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje metinis suvažiavimas įvyko spalio 2 d. Lietuvių auditorijoje.

Suvažiavime aptarta visa eilė organizacijos reikalų ir paliesta daug mūsų gyvenimo aktualijų. Kadangi mūsų didžiausias tikslas yra lietuviuose lietuvių kalbos ir lietuviškos kultūros išlaikymas, tai būtina turėti tam reikalui visų lietuvių remiamą Kultūros Fondą. Profesorių Draugija visomis išgalėmis pasižada remti to fondo steigimą ir skatina Amerikos Lietuvių Bendruomenės vadovybes imtis energingų ir greitų žygių to fondo steigimui.

Suvažiavimas paragino valdybą padažninti visuomenei skiriamas paskaitas. Meginti kasmet organizuoti paskaitų ciklą šūkiu — Pažinkime Lietuvą, jos istoriją, gamtą, žmonės ir jų kultūrą, ir įgaliojo valdybą tam reikalui iš draugijos lėšų įsigyti reikalingas paskaitoms priemones.

Valdybai pavedė užmegsti glaudesnius ryšius su jaunais akademikais lietuviais, jau dirbančiais JAV universitetuose, ir juos įtraukti į draugijos narių skaičių ir jos veiklą. Šiuo metu draugijoje jų yra labai maža.

Draugijos kasai sustiprinti valdybai pasiūlyta šį sezoną suruošti didesnio masto balių-koncertą.

Iš valdybos pranešimo paaiškėjo, kad penki Lietuvos Universiteto profesoriai peržengė 70 metų amžiaus ribą. Jie visi vieniši. Vienas jų jau sulaukęs 90 metų amžiaus, būtent prof. dr. F. Bagdonas. Jis leidžia savo senas dienas senelių prieglaudoje, svetimųjų tarpe. Suvažiavimas ragina valdybą remti juos iš turimos kuklios kasos ir kreiptis į buvusius jų studentus, dabar gydytojus, inžinierius, teisininkus, mokytojus ir į geros širdies lietuvius, prašant tuo senelius paremti ir paguosti artėjančių Kalėdų švenčių proga.

Valdyba palikta ta pati: inž. I. Jasiukaitis, M. Krikščiūnas, dr. M. Nasvytis ir A. Rukuiža. Vietoje mirusio dr. A. Garmaus išrinktas inž. St. Dirmantas.

VISIEMS LIETUVIAMS STUDENTAMS

Liet. Stud. S-gos centro valdyba remdamasi "General not for profit corporation act §14 ir §15 **lapkričio 1 d.** skelbia kaip paskutinę sąjungos narių registracijos dieną. Vėliau įsiregistravusieji neturės teisės dalyvauti sąjungos visuotiniam suvažiavime, kuris įvyks š. m. lapkričio 25-26 d. Clevelande.

Prašome kiekvieną studentą laiku pasirūpinti, kad būtų užregistruotas vietos skyriaus sekretoriate, o tokių neesant, tiesioginiai centro valdyboje, 1481 East 65th St., Cleveland 3, Ohio.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS KREIPIMASIS

Lietuvių Enciklopedijos redakcija ieško žinių apie šiuos asmenis: L. Janušytę, A. Jasiūną, A. Jiešmantą, V. Jocaitį, M. Jonaitį, J. Jurginį, dail. A. Jankų, A. Janulį, Jenerį ir V. Jomantą, akt. H. Jackevičiūtę, O. Juodytę ir Jukną, rež. K. Jurašūną, ir K. Juršį, teis. Jackevičaitę, A. Jakobą, M. Itomlenskį, A. Jučą, vet. K. Jašinską, gyd. N. Indrašių, Jacevičiūtę, M. Jasulaitienę, A. Jurgutį ir Vyt. Juškį, inž. J. Jankauską ir J. Janickį, archit. A. Jokimą, gen. Jackų, gen. Juodišių, seimo narius M. Jakštaitį, J. Jakštą, B. Jakubauską, Jarą, Idzelį, Josiuką, Jakimavičių. Ir daugelio kitų asmenų atveju būtų pravartu gauti daugiau žinių, negu redakcijai yra pasisekę jų surinkti. Todėl visi turintieji žinių apie I-J raidžių asmenis, dėtinus L. Enciklopedijon, prašomi iki š. m. lapkričio 15 savo žiniomis pasidalinti su redakcija.

Ieškomi atvaizdai šių asmenų: rašyt. K. Jakubėno, K. Jankausko ir K. Jasiukaičio, kan. V. Jarulaičio, kun. K. Jasėno, kun. St. Januškevičiaus, prof. K. Jablonskio, prof. T. Ivanausko, gyd. F. Jokubausko, A. Jakučionio, M. Janušio, gyd. J. Jarašiaus, prof. A. Jurgeliūno, inž. J. Indriūno, inž. Vl. Jakovickio, prof. Pl. Jankausko. Panaudojus klišėms padaryti, atvaizdai bus grąžinti.

CHICAGO

RĖMĖJŲ 135-TAS BŪRELIS

Chicagoje esąs 135-asis Vasario 16 Gimnazijos rėmėjų būrelis šį mėnesį pradėjo ketvirtus savo amžiaus metus. Prie jo priklauso šie asmenys: Stanislovas Budiejus, Antanas Černiauskas, Kazimiera Leonaitienė, Boleslovas Masiulis, Katarina Masiulienė, Visvaldas Masiulis, Erdivilas Masiulis, Antanas Mažeika, Vanda Mažeikienė, Pranciškus Mažeika, Kleopatra Stankūnienė-Mickevičiūtė, Sofija Stirbienė ir Aleksandras Tornau. Būreliui vadovauja B. Masiulis.

Visi rėmėjai gyvena Chicagoje, išskyrus penkis, kurie gyvena Chicagos apylinkėse. M.

Įsidėmėk
DIRVOS
adresą —
1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai mūsų draugams

SLIM'S BARBER SHOP

GERIAUSIAS PLAUKŲ KIRPIMAS

16715 Kinsman Road

LO 1-9774

GERIAUSI SVEIKINIMAI MŪSŲ DRAUGAMS

CLEVELAND REGISTER AND GRILL COMPANY

3188 EAST 80th ST.

VU 3-4418

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERŠIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERŠIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 252

Geriausi sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

NORTH AMERICAN BANK CO.

Narys The FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

TAUPYMO SĄSKAITOS — ČEKIŲ SĄSKAITOS

VISOS TAUPYMO SĄSKAITOS APDRAUSTOS $10.000

2% MOKAMA UŽ INDĖLIUS

6131 ST. CLAIR AVENUE — HE 1-6063
15619 WATERLOO ROAD — IV 1-2400
3496 EAST 93rd STREET — BR 1-6666

Geriausi sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

EPSTEIN CONSTRUCTION COMPANY

4296 Mayfield Road — EV 1-6000

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

KATZ ROOFING CO.

INDUSTRIAL, COMMERCIAL and RESIDENTIAL
ESTABLISHED 1901
Prompt Service — YEllowstone 2-7735

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

OLIVER THEATRE SUPPLY CO., INC.

M. H. FRITCHLE MGR.

1701 East 23rd Street — TO 1-6934

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

TELTALMAN PLUMBING AND HEATING CO.

3644 East 151st Street — LO 1-7770

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

RAINBOW NECKWEAR CO.

1440 West 3rd Street — MAin 1-6255

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRospect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
4455 S. California Ave.
Chicago 32, Ill.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
Šaukite — YA. 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9, šeštad. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Tel. offic'o ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203
Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12—4 p. p. šeštadieniais.

BALSUOK UŽ

George Zimmerman

CANDIDATE FOR
JUDGE
OF THE MUNICIPAL COURT
TURI PUIKIAUSIĄ PASIRUOŠIMĄ GERAI ATLIKTI TEISĖJO PAREIGAS

Išrinkit GEORGE ZIMMERMAN teisėju

RINKIMAI ANTRADIENĮ,

LAPKRIČIO MĖN. 8 D., 1955

6 metų darbo pradžia sausio mėn. 4 d., 1956 m.

Ponas direktorius barasi...

V. RASTENIS

Pasakodamas įspūdžius iš Vasario 16 d. Gimnazijos, pažymėjau, kad p. Direktorius įspėjo kalbėti apie Gimnaziją tik tiesą.

Dabar paaiškėjo, kaip tas įspėjimas turėjo būti suprastas. Pasirodo, tai reiškė: "kalbėk tik gerai, arba nieko"...

Bet gi... Gimnazija dar nemirė!

Pasakojau tik įspūdžius, o ne kokį kvotos protokolą. Kas skaitė, prisimena, kad įspūdžiai buvo vieni palankūs, kiti su abejojimais. Jeigu būčiau tvirtinęs, kad Gimnazijoj nėra nei ženklo "kovos dėl sielų", kad niekas apie tai nei neužsimena, būčiau pasakojęs netiesą. Netiesa būtų buvusi, jei būčiau kartojęs ir kitokius, čia kartais paskleidžiamus gandelius, esą, Gimnazija pusiau suvokietinta ir "liuteriškos" dvasios, nes tokio įspūdžio tenai nesusidariau.

P. Direktorius truputį nemandagiai pradeda

Dėl tų įspūdžių rugsėjo 27 d. "Drauge" atsiliepė Gimnazijos Direktorius dr. V. Literskis. Atsiliepimą pradeda: "P. Rastenis, lietuvių "Tautinio Sąjūdžio" pirmininkas...

Kodėl toks keistokas titulas? Aš neprisistačiau lankąs gimnaziją kaip koks nors pirmininkas. Lankiausi, kaip ir kiekvienas iš toliaus atvykęs lietuvis, ir dar gimnazijos rėmėjas, pasinaudodamas proga savo akimis ją pamatyti. O jeigu jau būtų koks reikalas prie pavardės kokį apibūdinimą pridėti, tai argi taip tas daroma? Argi rašom: P. Literskis, Vasario 16 "Gimnazijos" direktorius?...

Patvirtina "netiesas"

Kas mano paminėta apie viešąją maldą, p. Direktorius tik patvirtina. Dviejų tikybų moksleiviams ji viena, bendra, R.-Katalikų formos. Aš nereiškiau nuomonės, **ar man tai patinka, ar ne, tik "garsiai pagalvojau", kad esant mišrios tikybos mokiniams gal tas dalykas būtų išmintinga kitaip tvarkyti.** P. Direktorius aiškina, kad protestantų niekas gi neverčia žegnotis... Aš galėčiau pasiūlyti dar geresnį paaiškinimą. Kadangi maldą garsiai kalba tik vienas, tai niekas gi nekliudo kitiems ir kitokią, savišką maldą tyliai sukalbėti, ar nieko nekalbėti... Bet čia prisimena senų laikų įvykiai, kai tūlose mokyklose buvo verčiama prieš pamokas kalbėti maldą (irgi krikščionišką) rusų kalba. Kodėl dėl to kildavo riaušės, kuriomis ir šiandien dar atsiminimuose didžiuojamasi? Ar dr. Literskis sakytų, kad be reikalo tenai tada triukšmauta, nes gi vienam kalbant maldą rusiškai, kiti sau tyliai galėjo kaip kas nori melstis?

Aš minėjau girdėtus pasakojimus, kad gimnazijoj yra įvykę persikrikštijimų, lyg tyčia iš protestantų į katalikus, o ne atvirkščiai. Nebuvo sakyta, kad **gimnazija evangelikų tikybos mokinius pavertė katalikais,** kaip tą dr. Literskis prasimanytai man į lūpas deda, o tik sakyta, jog tai gimnazijoje atsitikę, ir kad tas sudaro pagrindo kaikam pagalvoti bei pakalbėti, kad tam yra palankus auklėjimas gimnazijoje.

P. Direktorius tų aktų nenuginčijo, o priešingai, net ir persikrikštijusių pavardes nurodė, kurių nei nebuvau žinojęs. Didžiausia "neteisybė" tik ta, kad vienos, prieš tėvų valią persikrikštijusios mergaitės amžius buvęs ne 16, o 18 metų... Kiek tų metų bebūtų, persikrikštijimas nėra kriminalas. Čia yra tik gimnazijos taktikos reikalas, ar jai reikia stengtis ar vengti sudaryti aplink save opiniją, jog čia yra toks auklėjimas, kurio pasėkoje vaikai savo tėvų tikybą pameta. Daugeliui tas gali patikti, daugeliui gali būti vistiek, o kaikam gali tatai ir labai nepatikti. Jei toki tikybos pakeitimai gimnazijoje ar ryšium su ja būtų įvykę kita kryptimi, iš katalikų į evangelikus, tai iš uolių katalikų pusės būtų pasigirdęs ne šiaip jau pamurmėjimas, bet tikras triukšmas, ar gimnazijos boikotas.

Pastebėjau, kad vienuose kambariuose centinėj vietoj kabo kryžius, kituose tik vytis, nesiimdamas spręsti, ar tai atsitiktinis dalykas, ar kokios minties išraiška. Nors p. Direktorius pats pripažįsta, kad tatai gali būti laikoma kaip tik ženklu, jog bendrabutyje net šiuo atžvilgiu mokiniams niekas nediktuoja, bet ir čia jis kažkodėl įžiūrėjo apkaltinimą sau, ir nei iš šio nei iš to klausia "Kodėl Rastenis išsigando Kryžiaus?" Kuo gi paremtas toks klausimas? Ar netiktų į tą klausimą atsakyti irgi klausimu: "Kodėl dr. Literskis išsigando jam pačiam palankaus fakto paminėjimo?"

Apie mokytojų ir mokinių sąstatą p. Direktorius pakartoja tą patį, ką ir aš buvau minėjęs, ir todėl neaišku, ką jis tuo nori nuginčyti ir ką bloga mato pasakyme, kad mokytojų yra visokių pažiūrų, ir kad mokinių yra 48% katalikų, 52% evangelikų. Dėl ko čia jaudinamasi?

Tiesa, dr. Literskis pridėjo naujieną. Anot jo, du mokytojai katalikai pasitraukė iš gimnazijos dėl... **prieškrikščioniškos dvasios joje plitimo.** Tai nepaprasta naujiena. Spaudoje jau buvo minėta, kad vienas kitas mokytojas iš Gimnazijos pasitraukė, bet buvo nurodyta, kad jie pasitraukė į kitas tarnybas, jiems patogesnes, geresnes. Bet jeigu dabar pats p. Direktorius sklbia, kad Gimnazijoje plinta **prieškrikščioniška** dvasia, tai būtų pagrindo ne juokais susirūpinti. Kokia gi šiandien tenai galėtų būti prieškrikščioniška dvasia? Kiekvienam natūraliausiai gali siūlytis spėjimas, kad komunistiška... Argi tai tiesa? Manau, **kad niekas nepatikės tuo p. Direktoriui gal netyčia pasikarščiavimo metu išsprūdusiu Gimnazijos šmeižimu.** Jei patikėtų, tai tada p. Direktorius, bekaltindamas kitus kenkimu Gimnazijai, pats būtų tikrai pakenkęs.

Ar čia akcinė bendrovė?

Dr. Literskis praneša, kad "Per Amerikos katalikus yra gautas visas bendrabučio įrengimas maždaug 7,500 dolerių vertės". Ir tuojau klausia: "Kiek prie gimnazijos išlaikymo prisidėjo Rastenis?"

Vadinasi, čia esi svetimas, arba, septynių tūkstančių nesi įdėjęs, tai tylėk!

Ligi šiol Gimnazija neskelbė sąskaitybos, iš kokios tikybos aukotojų ir per kokios tikybos tarpininkus kiek pinigų jai susiųsta. Man yra tekę vienais ir kitais būdais persiuntinėti Gimnazijai surinktus pinigus. Arti trejetą šimtų dolerių esu siuntęs per Balfą. Ir daug kas per Balfą siuntė. Ar tai skaitosi per Amerikos katalikus, ar kitokius gauti pinigai?

Nežinau, kokia teise p. Direktorius reikalauja iš manęs ataskaitos, kiek aš asmeniškai esąs prisidėjęs prie Gimnazijos išlaikymo. Nemokėsiu atsakyti tiksliai, bet jo klausime glūdinčią aliuziją atmetu. Nuo pat tos akcijos pradžios esu bent viename rėmėjų būrelyje, kurį laiką buvau net dviejuose vienu metu; esu rašęs ar dalyvavęs redagavime pačių pirmųjų atsišaukimų tuo reikalu, dalyvavau net rėmimo būrelių sistemos suplanavime, savo rankomis rinkau ir spausdinau pirmąsias rėmėjų atsiskaitymo knygutes Clevelande, tad jaučiuos bent kiek pridėjęs pirštą prie paties tos akcijos įsisiūbavimo... žinoma, tuo Gimnazijos pats vienas nepastačiau, bet tai nereiškia, kad kas nors turėtų teisę direktoriškai ar diktatoriškai atimti man žodį šiuo reikalu.

Didelė garbė?

Vos spėjo praeiti penkios savaitės nuo mano įspūdžių pasirodymo "Dirvoje", p. Direktorius jau parašė sprendimą, kad **tas labai neigiamai atsiliepė aukų plaukimui ir dėl to Gimnazijos padėtis pasidariusi kritiška...**

Jei tai būtų teisybė, tai reiktų spręsti, kad Rastenio žodis ir "Dirva" turi pašėlusiai didelę įtaką visuomenėje: vienu plunksnos pabraukimu pakeitė visuomenės nusistatymą! Kad tos įtakos yra, turbūt, tiesa. Bet susilaikau pats ir kviečiu "Dirvos" redaktorių susilaikyti nuo pagundos pakilti į perdidelę puikybę. Apie Gimnazijos kritišką padėtį tas pats p. Direktorius jau rašė atsišaukimus ir prieš mano straipsnio pasirodymą. Vadinasi, jis tos padėties kritiškumo priežasčių arba nežino, arba tyčia mėgina ją man su "Dirva" prikergti.

Be to, argi nuomonė, kad Gimnazija "katalikėja", būtinai turėtų jai pakenkti? Juk bent jau visuomenės dalies (kuri, kaikieno tvirtinimu, siekianti net 85% visų lietuvių!) akyse Gimnazijos vardas turėtų dėl to tik kilti ir parama jau augti...

Kam tuoj už savo kepurės?

Baigia p. Direktorius nurodymu, kad Gimnazija turinti daug, "net perdaug" prievaizdų. Vadinasi, yra daug atsakingų už ją. Gerai. Tai kodėl gi p. Direktorius taip smarkiai teisinasi, kada į jį nebuvo jokių kaltinimas kreipiamas? Ar reikėjo dėl to net savo pirmataką iš katalikų išbraukti? ("Dabartinio direktoriaus iš viso Diepholze nebuvo. Niekas tada nevedė kovos dėl sielų: **gimnazijos vadovybė nebuvo katalikiška").**

Jei Gimnazijos padėtis kritiška, tai gausingi prievaizdos gal turėtų giliau pasidairyti priežasčių. Toki direktoriški pasibarimai padėties nepalengvins.

Ohio Turnpike, 241 mylių jungia Pennsylvaniją su Indiana.

Dirva per 40 metų...

(Atkelta iš 1 psl.)

mas, žinojimas, kaip klausimus vertinti, kaip į juos atsiliepti ir kokią tikrąją reikšmę jiems sūteikti, visa tai apgaubė Dirvą nemažu autoritetu, kurį ji išlaikė iki šiol ir, tikiuosi, išlaikys ateity.

Mes visi gerai žinome, jog išlaikyti lietuvišką laikraštį Amerikoj vienoj ir tiesioj vagoj — yra nelengva. Daug srovių ir srovelių, o laikraščio rėmėjų — ne kiek; skaitytojų taipgi ne per daugiausiai. Laikraščių redaktoriams labai dažnai yra pagunda parodyti didelio lankstumo, kad kaip nors visiems įtikti, nes reikia prasimaitinti, kad galėtų laikraštį išleisti ir palaikyti jojo gyvybę... Tvirtesnio nugarkaulio redaktoriai, kurie nenori pasiduoti kokiems asmenims ar kokiai grupei, turi dažnai pergyventi nemažą sunkumų, norėdami išlaikyti jų laikraščio charakterį, liniją bei veidą.

Dirvos redaktoriai, pradedant Vincu Jokubynu ir baigiant dabartiniu — Baliu Gaidžiūnu, visi jie be svyravimų vadovavo laikraščiui visados aiškiai, — ir griežtai laikėsi savo pažiūros, **niekados jos nepardavinėjo, ir neieškojo malonių.** Aš menu laikus, kada Dirvai reikėjo atlaikyti labai aštrius puolimus dėl įvairių nepopuliarių reikalų laisvoj Lietuvoj. Menu taip pat metą, kai čia atvyko prezidentas velionis Antanas Smetona, ir kai lietuvių spaudoj jo adresu pasirodė antagoniškų straipsnių bei nuomonių, kurios netik buvo labai žalingos visų lietuvių vienybei kovoj už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, bet kurių tikslas buvo sugriauti ir sunaikinti oficialų ir valdišką pagrindą Lietuvos valstybės. Pasakyčiau, Dirva buvo vienintėlis Amerikos lietuvių laikraštis, kurs iš pat pradžių užėmė labai aiškią ir teisingą pažiūrą į nuo bolševikų ištrūkusį prezidentą ir į išlikusią Lietuvos diplomatiją.

Dirvai teko atlaikyti stiprius puolimus, ir galima pasididžiuoti, kad ji, gindama Lietuvos rezidentą ir Lietuvos diplomatiją, parodė daug sveikos energijos, sumanumo ir drąsos. Jos atkakliai ginta pažiūra, kad Lietuvos diplomatija vienintėliai sudaro ofidialų pagrindą, kuriuo turi remtis visa Lietuvos laisvinimo byla, gyvenimo tikrovės buvo pripažinta ir palaikoma.

Amerikoj mes neturime kito laikraščio, kurs taip aiškiai ir be jokių svyravimų vsią laiką būtų aiškinęs, jog Lietuvos diplomatijos likučiai yra Lietuvos Respublikos valdžios organas, kito valdžios organo nėra ir todėl joki kiti komitetai neprivalo usurpuoti sau valdžios teisės. Toji mintis pilnai atitinka Amerikos lietuvių — tautininkų pažiūrą, ir savaime aišku, kad Dirvai reikėjo dėl to išgyventi daug priekaištų ir atremti nemažai puolimų. Bet Dirvos didelė stiprybė ir glūdi jos nesvyravime ir drąsume visados atvirai kovoti už teisybę ir ją toliau ginti visomis jėgomis.

Toks Dirvos kelias ir galėjo sutelkti aplink ją didelį būrį bendradarbių, pritarėjų ir rėmėjų, kurie šiandien kartu su Dirvos jubiliejumi gali gerėtis ir Dirvos pasisekimu.

Atvira, tiesi ir nuoširdi kalba, kaip žmogui, taip ir laikraščiui, yra brangus jo charakterio bruožas. Ir ta dorybė neatsiranda iš karto, automatiškai... Ją reikia išugdyti per eilę metų ir su didele kantrybe. Dirva gali jaustis laiminga, kad ji turėjo gerų auklėtojų — gerų vadovų — redaktorių, kurie per 40 metų sugebėjo išlaikyti Dirvos veidą nepakeistą, jos principus nepalaužtus, be jokių senatvės ženklų, be kapituliacijų, be suglebimo ir nuovargio. Ji gali šiandien pasidžiaugti, kad jos jautrūs rėmėjai yra toje Amerikos lietuvių srovėje, kuri teka vidury tarp socialistų ir krikščionių demokratų, kad šiandien ta vidurio srovė yra įtakinga ir reikšminga, kad didelė didžiuma Amerikos lietuvių seka jos principus ir vadovybę.

Dirva, kaip gimė jauna, taip ir išliko jauna savo mintimis ir siekimais iki šios dienos. Ir aš tikiuosiu, kad jos dabartinis redaktorius Balys Gaidžiūnas žengs pirmyn, kartu su savo laikraščiu, ieškodamas naujų būdų, kaip iš senųjų Amerikos lietuvių padaryti geresnius lietuvius, o iš naujų ateivių padaryti geresnius amerikiečius ir kiekviena proga skiepins mintį, kad senieji ir naujieji suderintų savo mintis ir veiklą į vieningą ir stipresnę Amerikos lietuvių visuomenę, kuri būtų reikšmingesnė ir įtakingesnė talkininkė Lietuvos Nepriklausomybės atgavimui.

Reikia džiaugtis, kad Dirva visados buvo ištikima gryniems lietuviškiems reikalams Amerikoj. Tai yra jos didysis nuopelnas, už kurį visi Amerikos lietuviai gali nulenkti galvas Dirvos įsteigėjams ir visiems jos redaktoriams.

Šis nuopelnas padaro Dirvą lietuvybės pionieriumi Amerikoj. Ir minėdami šiandien Dirvos sukaktį mes jai iš širdies linkime, kad ji ir toliau bujotų, sėkmingai tarnautų visiems tautiniams lietuvių tikslams ir pasiliktų dvasinė tvirtovė visų Amerikos lietuvių.

ATKREIPKITE DĖMESĮ

Tokių plokštelių (gramafonams) albumose dar nėra buvę:

V. Januškaitės 15 dainų $8.00
P. Bičkienės 8 dainų $5.50
P. Radzevičiūtės 6 dainų $3.50
S. Liepos 8 dainų $5.50
Kalv.-Matekaitienės 8 d. $6.00
Švedo-Marijošiaus 14 dainų $8.50
Čikagos Vyrų Choro 12 d. $8.00
Čiurlionio Ansamblio 15 d. $10.00
A. Kuprevičiaus piano 9 (Čiurlionio) kūriniai 5.00

Katalogų ir kitų informacijų reikalaukite, juos siunčiame į visus kraštus. O vaikams vežimėliai reto gražumo (gauti iš Europos), kainos nuo $47.00.

Be to rasite dar šias prekes: RAŠOMAS mašinėles visok. raid. nuo 67 dol. Foto aparatus Leica, Retina nuo 45 dol. Laikrodžius šveicariškus nuo 18 dol. Gramafonus įvairių rūšių nuo 9 dol.

Šias ir kitas čia neišvardintas plokšteles gausite pas **J. Karvelį, 3322 So. Halsted St., Chicago Ill., tel. YA 7-0677.**

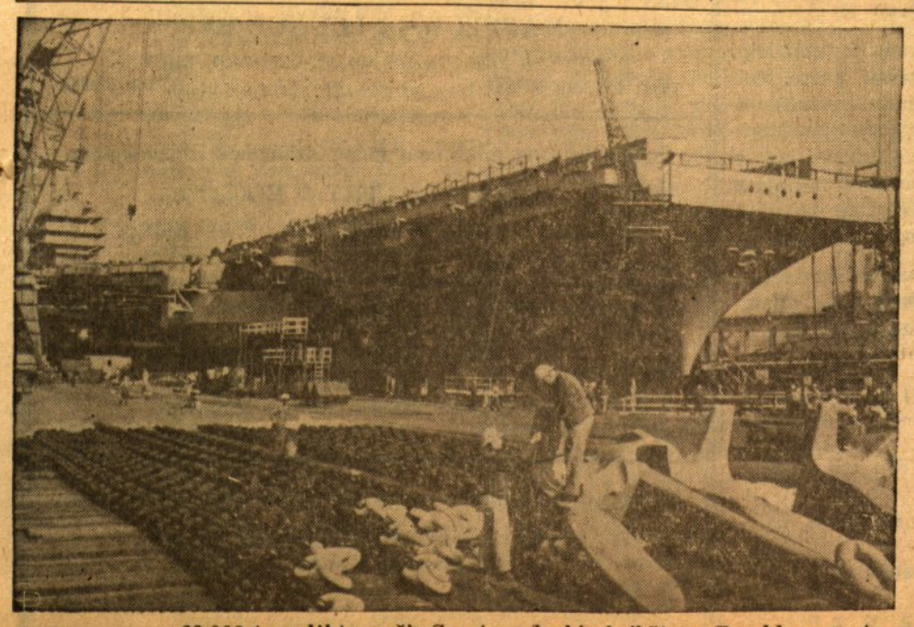

60,000 tonų lėktuvnešis Sarotoga laukia krikštynų Brooklyno uoste.

Yeager FOR BRAKES
WHEEL ALIGNING on all cars
BY EXPERTS WHO REALLY KNOW HOW
Raybestos
TIME PAYMENTS
"SPECIALISTS SINCE 1920"
6615 CARNEGIE
PHONE HE. 2-2455

Stroh's

VIENINTELIS AMERIKOJ TOKS ALUS

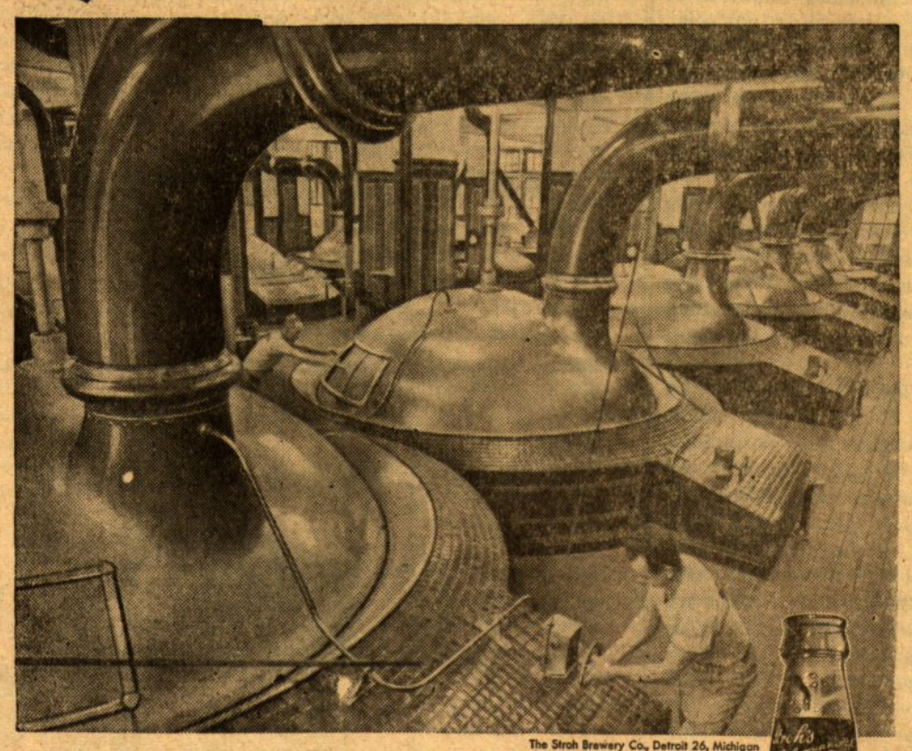

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

DVYLIKOJ VARINIŲ KATILŲ PARUOŠIAM9

Stroh's yra vienintėlis Amerikos alus verdamas atvira ugnim... verdamas 2000 laipsnių karščiu, kad duotų geriausį skonį. Atvira ugnim verdamas alus duoda lengvesnį, skanesnį, daugiau gaivinantį Stroh's skonį. Joks kitas alus to neturi. Gadkite šį skirtingą skonį — bonkose ar dėžltėse.

Jums patiks
Stroh's
Jis yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS

Sunku iš tėvynės pabėgti nelengva jon grįžti

STEPONAS NASVYTIS

Nors kelionė iki Molodeczno užtruko ilgokai, tačiau važiavome be jokių ypatingų nuotykių, jeigu nekalbėti apie vieną-kitą keleivį, miške atsilikusį nuo traukinio, kai traukinys sustodavo apsirūpinti malkomis. Tačiau tie keleiviai vienu ar kitu būdu mus pasivijo.

Šiaip niekur nebuvo tikrinami nė mūsų daiktai, nė mes važiuojantieji. Visus reikalus ir formalumus sklandžiai su bolševikų pareigūnais atliko mūsų skaitlingo 700 žmonių transporto vadovybė. Vadovybei reikėjo mokėti su jais elgtis, o tam reikėjo ir lėšų. Jos buvo iš vykstančiųjų surinktos.

Molodeczne mes buvome perduoti vokiečių karinės valdžios žinion. Pabuvę keletą dienų Molodeczne traukiniu atvykome į Vilnių. Vykdami galvojome, kad mums atvykus į Vilnių, mus pasitiks Lietuvos Tarybos atstovai, juk tai pirmas transportas su tiek daug inteligentų, grįžtančių į gimtąją kraštą. Vilniuje mus pasitiko tik vokiečių žandarai. Turėjome išsikrauti savo daiktus ant perono. Kai daiktai buvo iškrauti, vokiečiai liepė mums sustoti į eiles ir eiti į Antakalnio kareivines, palikus daiktus. Mes pasakėme vokiečiams, kad eisime, jei jie veš kartu ir mūsų daiktus. Bet daiktų jie vešt negalėjo, todėl nesirikiavomė į eiles. Vokiečiai nemandagiai pastumę vieną kitą asmenį ir pamatę, kad minia nejuda, prievartos nevartojo ir pasakė, kad jei norite, galite nakvoti prie daiktų.

Taip mes ir pasielgėme. Matomai žandarai turėjo įsakymą iš savo valdžios elgtis su mumis mandagiai, kaip grįžtančiais iš revoliucijos krašto. Du dalykai mus paveikė neigiamai. Viena, kad mūsų nepasitiko Tarybos atstovai, kita, kad turime nakvoti lauke, perone.

Grįžę pamatėme, kad dar nėra nepriklausomos Lietuvos ir kad viską tebevaldo vokiečiai. Naktis pasitaikė kaip tyčia šalta, ir mes visi gerokai pristipome. Bijojome, kad nesušaltų mūsų vaikai, miegantieji ant daiktų. Ta naktis bus palikusi visų atmintyje.

Rytą buvo pakrauti mūsų daiktai ir mes patys žygiavome į Antakalnio kareivines atlikti karantiną. Kas iš atvykusiųjų norėjo palikti Vilniuje, tiems buvo tuojau leidžiama apsigyventi mieste.

Aš su šeima nutariau pasilikti Vilniuje. St. Jackevičius, mano ir mano šeimos geras pažįstamas iš Maskvos, vėliau buvęs Švyturio bendrovės narys, kaip anksčiau grįžęs, jau buvo įsikūręs Vilniuje. Jis mus priglaudė savo bute, kol mes susiradome apsigyventi patalpą. Ją radome gana greitai, už Žaliojo tilto, Kalvarijos gatvėje.

Iš Jackevičiaus ir kitų vilniečių sužinojome, kad mūsų Lietuvos Taryba tuo tarpu nevykdo jokių valdžios funkcijų nei Vilniuje, nei Lietuvoje, kad visa valdžia tebėra vokiečių kariškos valdžios rankose.

Grįžusiems apie Lietuvoje esančią padėtį platų pranešimą padarė Tarybos narys Petras Klimas. Nors tuo tarpu dar nebuvo laisvos nepriklausomos Lietuvos, bet, kad ji bus, viltį visi turėjome.

Apsigyvenę Vilniuje pamatėme, koks sunkus jame gyvenimas ir kad daug žmonių miršta iš bado.

Gauti bet kokį darbą nebuvo jokių perspektyvų. Gyventi gi reikia. Kas daryti? Pirmas rūpestis, tai iškelti šeimą iš miesto į kaimą. Bet vokiečių valdžia neleidžia niekam iš miesto išsikelti į kaimą! Padedant p. S. Smetonienei, pavyko man gauti leidimą šeimą išvežti į žmonos tėviškę — į Vastapus, Aluntos valsčiuje.

Vilniuje apsigyvenome keturi grįžę provizoriai: aš, Jonas Makauskis, Vladas Narbutas ir Antanas Žukauskas-Vienuolis. Lietuvoje karo metu buvo likę nedaug vaistinių. Mes visi keturi pamėginome vokiečių valdžios paprašyti leisti mums įsteigti įvairiose vietose vaistines. Greitai gavome visi neigiamus atsakymus. Vokiečiai visas pozicijas dar laikė sau. Tuomet mes keturiese sugalvojome įsteigti Vilniuje vaistų ir kosmetikos dalykų krautuvę. Šiam reikalui leidimą iš vokiečių administracijos gavome.

Susiradome sumanytai prekybai ir patalpą šv. Jono gatvėje. Tačiau man truko pinigų įnešti savo daliai. Girdėjau, kad vienas buvusių mano mokslo draugų — Vyžuonų klebonas kun. A. Mileika esąs gana pasiturįs. Nutariau nuvažiuoti pas jį pinigų pasiskolinti. Bet negaunu leidimo tai kelionei.

Pasitarę su prov. J. Makauskiu ir pasiinformavę, kaip važiuojama be leidimų, vežiku nuvykome į Lentvarį, o ten vienas žydas už atlyginimą parūpino mums traukiniu važiuoti biletus. Pirmojo karo metu žydai pas vokiečius daug galėjo ir reikalui esant padėjo lietuviams. Lietuvos žydų žargonas leido jiems susikalbėti su vokiečiais, ir ta aplinkybė buvo svarbi. Laimingai, per Jonavą, atvykau į Ukmergę. Iš Jonavos į Ukmergę vokiečiai buvo pravedę siaurutį geležinkelį.

Ukmergėje pasisamdęs vežiką vykau į žmonos tėviškę — Vastapus, 45 kilom. atstumo nuo Ukmergės. Vykstant plentu apie 38 kilom. nesutikau nė vieno žmogaus, išskirus dviejų raitų žandarų, kurie mano laimei nepareikalavo iš manęs kelionės leidimo, gal tik dėl to, kad susikalbėjau su jais vokiškai. Jie galėjo man pridaryti daug nemalonumo ir net sutrukdyti ir mano kelionę ir jos tikslą. Ilgam kelyje nė vieno žmogaus! Kraštas atrodė išmiręs.

Pavakarop atvykau į Vastapus ir atsiradau savo šeimos tarpe, anksčiau jau čia atvykusios. Pabuvęs čia vieną dieną sužinojau, kokį baisų ir nežmonišką vokiečių karišką viršaitį turi Aluntos valsčius. Jo žmonės bijojo kai ugnies. Jis dažnai ūkininkus aplupdavo.

Pagaliau pasiekiau Vyžuonas ir atsiradau pas kleboną kun. Mileiką. Jis mane labai mielai sutiko ir nuoširdžiai priėmė. Eilę metų buvome nesimatę ir po tiek visokių pergyvenimų turėjome daug apie ką kalbėti. Išsikalbėjus aš jam priminiau savo atvykimo tikslą. Jis nenustebo ir mielai sutiko man prašomą sumą paskolinti.

Kun. Mileika buvo tikrai turtingas, bet turtą jis susikrovė ne iš parapijos, bet iš savo prekybinių sumanumų. Kitą dieną jis man parodė savo įmones. Čia buvo odų išdirbimo įmonė, batų siuvykla ir kitos. Jis buvo įvairių įmonių dalininkas. Tai buvo žmogus su komercine galva. Gaila, 1941 m. bolševikai jį išvežė į Sibirą... Vaikščiodamas po klebonijos kiemą pamačiau klebonijos pastogėje aukštai pakabintą skambalą, o skambalo virvę įleistą į klebono miegamąjį kambarį.

Kun. Mileika pinigus laikė namie, o jų jis turėjo nemaža, taigi bijojo užpuolimo. Skambalas, užpuolimo atveju sukeltų aliarmą. Pinigai neramumo priežastis. Padėkojęs kun. Mileikai už suteiktą man paramą, grėžau į Vilnių, kur prasidėjo kūrimosi darbas.

DOWD

FOR A DEAL ON AN

OLDSMOBILE

2900 MAYFIELD

Sveikinimai ir linkėjimai sukakčių proga

ANTHONY O. CALABRESE

State Representative

Sveikinimai ir linkėjimai švenčiant sukaktį

JOHN NAGY

COMMISSIONER OF RECREATION

Sveikinimai ir linkėjimai švenčiant sukaktį

JUDGE ANDREW M. KOVACHY

MUNICIPAL COURT

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

NATE FROMIN RESTAURANT

Serving the finest in Delicatessen

10512 Superior Ave. CE 1-9542

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

LAUKO TENISAS 5-SIOSE ŽAIDYNĖSE

Karališkasis sportas lauko tenisas įgyja mūsų sportininkų tarpe vis didėjančio populiarumo ir darosi viena iš labiausia mėgiamų vasaros sporto šakų. Vyrų vieneto varžybos sutraukė net 23 dalyvius. Tiesa, negalime pasigirti ypatingai augšta žaidimo klase, tačiau rodomas entuziazmas ir susidomėjimas šia sporto šaka, be abejo, žaidimo klasę ateityje pakels.

Iš gausaus tenisistų būrio išskirtinas žaidynių nugalėtojas **Žukas (Toronto Vytis)**, nepersunkiausia susidorojęs su savo visais priešininkais. Netikėtumą padarė žinomasis mūsų krepšininkas **Vyt. Grybauskas (Rochesterio Sakalas)**, "išsikasdamas" net į baigmę.

Neminėdami pirmųjų 2 ratų pasekmių, trumpai peržvelkime žaidimų eigą nuo kvartfinalių. Pirmame kvartfinalyje pereitų metų meisteris **Rautinš (Vytis)** nugalėjo **Pr. Misiūną (Detr. Kovas)** (6:1) (6:4). Antrame kvartfinalyje **Vyt. Grybauskas** turėjo gerokai pasitempti iki nugalėjo gerai žaidžiantį **L. Andrijauską (Gintaras)** (11:9) (6:2).

Trečiame kvartfinalyje **Žukas** laimėjo be žaidimo prieš **J. Balsį (Vytis)** ir ketvirtame kvartfinalyje **Armonas (Sakalas)** sudorojo **Pr. Gvildį (Vytis)** (7:5) (6:3).

Pusiaubaigmėje **Grybauskas** sunkioje kovoje nuvainikavo **Rautinš** (7:5) (2:6) (6:2), o **Žukas** įveikė **Armoną** (7:5) (6:3).

Baigmėje **Grybauskas** jau buvo bepatiekiąs staigmeną, laimėdamas pirmąjį setą (6:4), tačiau likusius 2 setus paėmė **Žukas**, laimėdamas 1955 metų lietuvių meisterio titulą. Nugalėtojui skoningą dovaną paskyrė didelis sporto bičiulis **J. P. Muliolis.**

Moterų vienete dalyvaujant tik 2 žaidėjoms, **Oželytė (ASK Lituanica)** nesunkiai įveikė pereitų metų meisterę **V. Zubkutę (Perkūnas).** Nugalėtojai dovaną paskyrė **J. Smetona.**

Vyrų dvejeto varžybose dalyvaujant 8 poroms, **Žukas - Rautinš (Vytis)** pusiaubaigmėje sunkiai įveikė Andrijauską (Gintaras) — Mieliauską (Perkūnas) (5:7) (7:5) (6:3), o **Gvildys (Vytis)** — Norkus (Waterbury) nugalėjo **Grybauską - Armoną (Sakalas)** (0:6) (10:8) (6:0). Tačiau laiko stokos baigminės rungtynės negalėjo būti įvykdytos ir nugalėtojas liko neišaiškintas. Tuo pačiu **Ateities** klubo skirtos dovanos pasiliko be savininkų. Ta proga tenka pastebėti, kad kai kurie tenisistai buvo užsiėmę dalyvauti ir kitose sporto šakose ir negalėjo laiku prisistatyti teniso aikštėje. Teniso varžybų vadovybei toleruojant šį žaidėjų elgesį susidarė nenumatytas laiko užvilkinimas, ko pasekoje nebuvo įmanoma užbaigti vyrų dvejetą. Ateityje, tokių atsitikimų išvengimui, tektų žaidėjus įspėti apspręsti kurios nors vienos šakos naudai, idant bendra žaidynių eiga nebūtų trukdoma.

Mišriame dvejete, dalyvaujant tik 2 poroms, **Andrijauskas (Gintaras) — Oželytė (ASK Lituanica)** įveikė **Mieliauską - V. Zubkutę (Perkūnas)** (3:6) (6:4) (7:5).

Moterų dvejeto varžybos neįvyko dėl dalyvių stokos ir tuo pačiu **Dr. V. Ramanausko** paskirtos dovanos, liko be savininkų.

Šiuomi užbaigiame 5-jų sportinių žaidynių apžvalgą, užsitęsusę net per 5 numerius. Sekančiam numeryje peržvelgsime organizacinę žaidynių pusę ir bendras išvadas.

Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimo rezoliucijos

Lietuvių Studentų Santaros antrasis visuotinis suvažiavimas, įvykęs 1955 m. rugsėjo 8-11 dd. Tabor Farmoje, priėmė šias rezoliucijas:

I. Jaunimo įsijungimo į Lietuvos vadavimo veiklą klausimu:

1. Suvažiavimas išreiškia pageidavimą, kad artimiausioje ateityje visuomeninių ar jaunimo organizacijų iniciatyva būtų sušauktas jaunimo kongresas pasisakyti aktualiaisiais Lietuvos vadavimo ir bendruomenės darbo klausimais.

2. Siekiant užtikrinti Lietuvos vadavimo veiklos tęstinumą, tinkamo prieauglio jai paruošimą ir jos pačios atgaivinimą naujesne dvasia, suvažiavimas pageidauja, kad į atsakinguosius Lietuvos vadavimo bei bendruomenės organus būtų įsileista jaunesnių jėgų.

3. Skatinant visiems mums bendrojo lietuviškumo sąmonę jaunimo tarpe ir jėgų apjungimą didesniems darbams, suvažiavimas pritaria Jaunimo Tarybų steigimui, kur tai įmanoma, ir skatina visas jaunimo organizacijas į jas įsijungti.

4. Suvažiavimas skatina kiekvieną lietuvį studentą, šalia savo savaime suprantamos priklausomybės Lietuvių Studentų Sąjungai JAV, įsijungti dar į bent vieną visuomeninę ar ideologinę jaunimo organizaciją, kuri taptų dvasiniais jo namais.

5. Suvažiavimas išreiškia padėką Lietuvių Studentų Sąjungos Užsienio Skyriui, Lietuvos Skautų Brolijos Užsienio Skyriui ir Lietuvos Vyčių lietuviškosioms komisijoms, vadovaujantiems lietuvių jaunimo informacinei ir politinei veiklai amerikiečių ir tarptautinėse auditorijose, ir įpareigoja studentus santariečius šiuose darbuose talkinti.

II. Kultūriniu klausimu:

Lietuvių Studentų Santara šalia praktiškų visuomeninių uždučių gyvai stengiasi ugdyti santariečių tarpe kultūrinius užsimojimus. Jį tikisi, kad joje telpanti mintis bus gyva ir menas tikras. Kultūrinė programa kartu su visuomenišku ir moksliškų pasiruošimu teveda ne vien tik į laisvą, bet ir į pilną žmogų. Santariečiai yra kviečiami aktyviai įsijungti į kultūrinę veiklą.

III. Organizaciniais klausimais:

1. Suvažiavimas įgalioja Lietuvių Studentų Santaros centro valdybą ateities veikloje artimai bendradarbiauti su santariečiams draugiškomis akademinėmis organizacijomis, o ypatingai su Lietuvių Studentų Santarą visapusiškai remiančiu Sambūriu Šviesa.

2. Suvažiavimas nutaria, ligi Santaros filisteriai patys išsispręs savo tolimesnio susiorganizavimo klausimą, studijas baigusius santariečius laikinai laikyti pilnateisiais Santaros nariais ir kviesti juos aktyviai dalyvauti Santaros veikloje.

Vytautas Kavolis,
Leonas Sabaliūnas,
Julius Šmulkštys.

Tabor Farm,
1955 rugsėjo 11 d.

Patark kaimynui

prenumeruoti

DIRVĄ!

Geriausi sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

CARNEGIE ELECTRIC COMPANY

8520 CARNEGIE AVENUE SW 1-7900

Priešais Sears krautuves

Geriausi sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

TASTY SHOP RESTAURANT

EUCLID AT EAST 105th CE 1-3545
22350 LAKE SHORE BLVD. RE 1-1800
CEDAR at Warrensville Center ER 1-0246
1610 EUCLID AVE. Playhouse Square SU 1-7030

Geriausi sveikinimai mūsų draugams ir rėmėjams švenčių sukakties proga

SPRAYON PRODUCTS, INC.

2075 East 65th Street HE 2-2900

Sveikinam sukakties proga mūsų draugus ir rėmėjus

M. LEISSER POULTRY AND EGG COMPANY

MES LAIKOME GERIAUSIUS PAUKŠČIUS

1205 East 105th Street GA 1-1061

Sveikinam sukakties proga mūsų draugus ir rėmėjus

ARLINGTON BAKERY

GERIAUSI ĮVAIRŪS KEPINIAI

8120 Sowinski Avenue HE 1-4766

Sveikinam sukakties proga mūsų draugus ir rėmėjus

HEIGHTS PIZZERIA and RESTAURANT

SPECIALIZING IN PIZZA PIE

Else Farrante 2783 Euclid Hts. Blvd.

FA 1-9648 Next to Heights Theatre

Hours 11 A. M. Till 2 A. M. Fri., Sat. & Sun. 11 A. M. Till?

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

NEW YORK RESTAURANT & DELICATESSEN

GERIAUSIAS CORNED BEEF MIESTE

1816 East 12th Street PR 1-9322

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams sukakties proga

MAYFLOWER LOUNGE BAR

SERVING THE FINEST WINE, LIQUORD, BEER

13961 CEDAR ROAD FA 1-9812

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams

JACK'S POULTRY & EGG CO.

WE CARRY A LARGE SELECTION OF DUCKLINGS

995 EAST 105th ST. MU 1-3737

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams sukakties proga

KEY SHOP

J. A. MINTZ

Mašinų raktus darome iš spinos numerio

1206 Prospect Avenue CH 1-7832

Sveikinimai ir linkėjimai mūsų draugams ir rėmėjams sukakties proga

SHAKER BARBER SHOP

For the Finest in Haircuttings see us

16629 Kinsman Road WY 1-1165

Sveikiuimai DIRVAI

*

Nuoširdūs sveikinimai sukaktuvių proga ir sekmės ateičiai.

Jonas Budrys,
Lietuvos Generalinis Konsulas

*

Amerikos Lietuvių Tautinės minties puoselėtojos — savaitraščio Dirvos 40 metų sukakties proga sveikiname jos leidėjus, redaktorius, bendradarbius bei skaitytojus. Linkime visiems geriausios sekmės:

Biežiai, Bačiūnai, Trečiokai, Dilis, Šidiškis, Bataitis, Drunga, Vykintas.
Vokietijoje.

DIRVOS 40 M. SUKAKČIAI

Lietuvoje tokio amžiaus nebuvo sulaukęs nė vienas laikraštis, kadangi tarp spaudos teisės atgavimo ir nepriklausomybės netekimo tepraėjo vos 36 metai.

Tačiau ir Amerikoje dar neturime lietuviško laikraščio, kuris būtų pasiekęs žmogaus amžių. Tad DIRVOS 40 metų sukaktis, reiškianti žmogaus pusę amžiaus, rodo, kad DIRVOS įžengta į lietuviško rašto istoriją reikšmingai ir patvariai. Per tą laiką savaitraštis yra informavęs ir švietęs dvi skaitytojų kartas. Būdinga, reta ir malonu šioje sukaktyje yra tai, kad lig šiol tebėra gyvi visi DIRVOS redaktoriai, neišskiriant gal nė J. Gedmino, nepriklausomybės laikais gyvenusio Telšiuose.

Atspindėdama aiškią tautinės srovės politiką, DIRVA nemaža vietos yra skyrusi mūsų kultūros ir literatūros reikalams. Be abejonės, pastarieji dalykai, mūsų sąlygomis sudarą tvirčiausią lietuvybės išlaikymo atramą, šiuo metu yra pirmaeiliai, todėl sukakties proga negali būti prasmingesnio linkėjimo ateičiai, kaip tik sukaupti didžiąją laikraščio minčių ir svarstymų dalį lietuviškosios kultūros reiškiniams ir klausimams.

Benys Babrauskas,
Rašytojų Dr-jos Pirmininkas

DIRVOS LAIKRAŠČIUI KETURIAS DEŠIMTS METŲ SULAUKUSIAM

40 metų Dirvos sukakties proga prašome priimti Lietuvio Tautinio Ansamblio Čiurlionio geriausius sveikinimus. Tegul Dirvoje sėjamas Lietuviškas Žodis bujoja ir klesti, tegul buria ir veda Lietuvos vaikus į išsvajotą, šviesų ir laisvą rytojų.

Čiurlionio Ansamblio vardu
Alf. Mikulskis
Jaunutis P. Nasvytis

DIRVAI

Lietuvių Studentų Santaros vardu turiu garbės sveikinti "Dirvą" jos keturiasdešimties metų sukaktuvių proga.

Ne kiekvienam laikraščiui yra lemta sulaukti tokio amžiaus; ne kiekvienam pavyko tiek prisidėti prie mūsų krašto reikalų gynimo.

Šioje Lietuvių Tautos tragedijos valandoje "Dirva" teįsipareigoja ir toliau priminti mūsų tremtyje išaugusiai jaunuomenei, kad toli Europoje yra pavergta **m ū s ų žemė,** įpareigojanti mus visus visiškam savęs išsižadėjimui ir atsidavimui vien tik jos reikalams; teįsipareigoja visada skleisti to krašto grožį ir jo dvasinę didybę; težadina lietuvyje jo kovos dvasią.

Su gilia pagarba ir geriausiais linkėjimais
Leonas Sabaliūnas, pirmininkas

*

Tegyvuoja Dirva ir jos Artojai! Teauga vešlus lietuviškas grūdas!

Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Clevelande

*

Keturiasdešimt metų DIRVOS sukaktį švenčiant, leiskite ir mums, L. L. Karo Invalidų Draugijos vardu, pasveikinti ir palinkėti Jum toliau dirbti Lietuvos Laisvinimo darbą.

A. Eigelis ir B. Tvarkūnas

"DIRVAI"
Clevelande, Ohio

40 metų lietuviškojo darbo sukaktyje, džiaugsmingai sveikiname "Dirvą", kurioje pasišventimo ir Tėvynės meilės pasėti grūdai, vešliai sudygo ir atnešė brangių lietuvybės vaisių.

Ilgiausių metų "Dirvai" ir jos leidėjams bei bendradarbiams.

O. Zailskienė,
Vyriausioji Skautininkė

*

Ilgiausių metų Dirvai, jos leidėjams, redaktoriui ir štabui.

Vincė Jonuškaitė

*

Linkiu Dirvai kuo daugiau išauginti tautinių meninių augalų. Ilgiausių metų!

Juozas Žilevičius, Elizabeth

*

Nuoširdžiai sveikiname "Dirvą", švenčiančią garbingą spaudos darbo 40-ties metų jubiliejų. Linkime, kad šis lietuviškos minties ir kultūros švyturys svetimoje šalyje dar stipriau skleistų pavergtos tėvynės ilgėsio ir kovos už Jos išlaisvinimą spindulius tarp pasaulio kontinentuose išblaškytų Lietuvos vaikų.

A.L.T.S. Worcesterio skyrius ir nariai

JUBILIEJININKEI DIRVAI

ALT S-gos Elizabetho skyrius siunčia nuoširdžiausius sveikinimus ir geriausius linkėjimus 40 metų sukakties proga. Teplinta Ji ir tobulėja kaip pagrindinė tautinės minties reiškėja lietuvių tarpe.

Jubiliejininkei Dirvai paremti siunčiamas 10 dol. money order.

Jūsų
B. Vyliaudas,
Skyriaus pirmininkas

*

Ryškiausiam tautinės minties švyturiui laisvajame pasaulyje — Dirvai — čia "subrendimo" proga linkiu padažninti, bent padvigubinti, savo savaitinį švystelėjimą.

Dr. J. Paplėnas

DIRVAI

40 metų sukakties proga, skautišku nuoširdumu sveikiname "Dirvą", linkėdamos ir toliau mūsų tautiečiams nešti kultūrinę šviesą, o mielam redaktoriui p. Gaidžiūnui ištvermės, dirbant šį sunkų, bet mums visiems naudingą darbą. Mūsų gili padėka už teikiamą paramą.

Clevelando "Neringos" Skaučių Tuntas ir tunt. psktn. G. Modestavičienė

*

Keturiasdešimt metų — tai pats brandusis amžius žmogaus gyvenime. Tuo reikšmingesnė šioji sukaktis laikraščiui — daugelio kilnių ir taurių minčių bei idėjų nešėjui.

Linkiu Dirvai per daugelį metų skleisti tautinę mintį ir būti Tautos ir Tėvynės garbės ir gerovės sargyboje.

Emilis Skujeniekas

MIELA DIRVA,

Jau 40 metų lankaisi pas lietuvius emigrantus Amerikoje. Miela svetimame krašte išgirsti Tavo lietuvišką žodį. Tuo savo žodžiu daug nusipelnei lietuvybės išlaikymui emigrantų tarpe.

Vos man čia atsiradus, buvai mano pirmoji lietuviška viešnia. Nors tik kartą savaitėje tesimatome, bet esi mano mieliausia viešnia. Žinau, kad ir Tu norėtum dažniau su savo draugais pabendrauti, bet esi neturtinga ir tos prabangos negali sau leisti.

Tavo jubiliejaus proga, siunčiu Tau $5.00, linkėdamas, kad visi Tavo prieteliai bent po tiek sumestų, o po to tikimės dažnesnio pasimatymo.

Lauksiu Tavęs dažniau.
Tavo
K. Kalendra,
Toronto, Canada

*

Didž. Gerb. Redaktoriau,

Dirvos 40 metų sukaktuvių proga siunčiu savo nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus.

Šimtus metų augink ir brandink tokį derlių, kokį brandinai ir iki šiol!

Su gilia pagarba
A. Juodvalkis, E. Chicago

*

Jau 40 metų, lyg švyturys švieti lietuviams išeivijoje, gaivini ir ugdai jų atsineštą gimtąjį žodį, papročius, tėvynės meilę, kovodamas kartu dėl visų mūsų laisvės.

Kaip artojui, sunkaus darbo bei rūpesčio dėjusiam, dirva neša gausų vaisių, taip tau šiandieną yra 40 metų darbo vaisiaus džiaugsmo šventė.

Sveikindamas 40 metų sukaktuvių proga, linkiu laikraščiui "Dirvai" sutelkti šiais istoriniais lietuvių tautai laikais dar didesnes jėgas ir savo gyvomis skiltimis būti kelrodžiu visiems lietuviams kovoti dėl Nepriklausomos Lietuvos.

J. Rauktys,
Worcester, Mass.

*

Dirva yra kultūringas ir populiarus savaitraštis.

Jos 40 metų sukakties proga linkiu jai artimiausioj ateity tapti dienraščiu.

Su gilia pagarba
Jurgis Rekašius, Detroit

*

40-ties metų sukakties proga "Dirvą" sveikina ir kartu dėkoja už teikiamą dėmesį ir paramą lietuviško sporto reikalams.

Vid. Vakarų Sporto Apygarda
ir
LSK Žaibas

DIRVOS KETURIASDEŠIMT METŲ SUKAKTIES PROGA

Šiandien visi geri lietuviai privalo sveikinti "Dirvą" ir jai palinkėti ilgų metų, nes jos nuopelnai laisvės ir lietuvybės srityse yra dideli. Per visą eilę metų Dirva laikėsi ryškios, tautinės linijos, nenukrypdama nė į kairę nė į dešinę. Jos tikslas buvo visados išlaikyti lietuvybę, ginti jos reikalus ir kovoti prieš tautos priešus. "Dirva" ilgų metų bėgyje yra daug nukentėjusi nuo siauraminčių fanatikų taip iš kairės taip iš dešinės.

Jos skiltyse rado vietos kiekvienas geras lietuvis pasireikšti savo mintis ir pateikti žinias iš savo kolonijos ir savo grupės. Buvo laikai, kada už savo įsitikinimus ji buvo "kryžiavojama" taip nuo "progresistinės" estrados, kaip kad ir nuo tų amonijų, kur po priedanga tikėjimo mokoma politinės neapykantos. Bet visados "Dirva" surado rėmėjų, draugų, geros valios lietuvių ir išsilaikė prieš visas audras.

Dirva mokė savo viengenčius tėvynės meilės, skatino juos į nuolatinę veiklą ne tik per savo skiltis, bet išspausdindama visą eilę knygų, monogramų, brošiūrų ir t.t. Ji rengė visą eilę veikalėlių, rėmė chorus, dainą, tautinius šokius ir išlaikė lietuvišką veiklą Clevelando apylinkėj, ji skatino ir kitas kolonijas tuo pavyzdžiu pasekti.

Jai vos įsisteigus, man teko gyventi Clevelande atostogų metu ir mokytojauti Goodrich Hall anglų kalbą ir kt. Tuo metu a. a. Bartuševičius buvo savininkas, panelė Zvingilaitė (dabar ponia Miheličienė) administratorė ir p. Gedminas redaktorium. Kiek pamenu K. S. Karpius ką tik buvo atkviestas iš New Yorko užimti redaktoriaus pavaduotojo vietą.

Dirva iš pat pradžios prisilaikė grynai tautinės linijos ir lietuvybės reikalus statė pirmoje vietoje, o visus kitus paliko kaipo antraeilinius. Jau tada Amerikoje buvo ryškus skilimas tarp klerikalų, tautininkų ir cicilikų, kur pastarieji prirengė dirvą Amerikos lietuvių komunistams. Grigaičio garsus šūkis "Lietuvai nė cento", gerai išreiškė tų dienų socialistų nuotaiką.

Vėliau, tapus p. K. S. Karpiui redaktorium ir pagaliau savininku, "Dirva" tapo tautininkų oficiozų ir vedė gryną liniją už Lietuvos laisvės ir ntpriklausomybės išlaikymą. Kartu su "Dirva" uoliai dirbo Vienybė Lietuvninkų, Amerikos Lietuvis, Margutis ir kiti.

Ji daug prisidėjo Lietuvių Darželį statant, daug atliko a. a. Prezidentą Smetoną nuo neteisingų ir vienšališkų puolikų ginant, ji daug gelbėjo rengiant du žygius, vadovaujamus Lietuvai Vaduoti Sąjungos ir jo šakos American Friends of Lithuania ir Amer. Leituvių Misijos, kuri Lietuvos interesus gynė San Francisco konferencijoj.

LĖTAI SUKASI JT RATAI

(Atkelta iš 1 psl.)

vergų stovyklos ir kasdien mindamos žmogaus laisvės bei teisės, pažeidžiant Jungtinių Tautų Chartą.

Kinas įrodė, kad vadinamoji poženevinė nuotaika, tai tik apsigaudinėjimas, nes sovietai nieko naujo nepradėjo, o tik pakeitė savo manieras. Esą, stalininių laikų sovietų "taikingas sambūvis" buvo jų defenzyvinė taktika, nes tada jie buvo silpni, o dabar tas "sambūvis" yra ofenzyvinis, nes jie jaučiasi esą stiprūs. Tai ir viskas, anot jo, nes sovietai vistiek neatsižada savo siekimų galutinai užvaldyti pasaulį.

Tebetiesia ranką į pabėgėlius

Trečiajame komitete buvo liečiamas mums ypatingai įdomus klausimas — pabėgėlių-negrįžėlių problema. Maskvos delegacija į šį komitetą paskyrė J. Matulį ir jam teko čia atidainuoti maskvinę sirenos dainą, vilojančią (ir siekiančią priversti) pabėgėlius grįžti. J. Matulio uždavinys buvo ginti Maskvos siūlomą rezoliuciją, kuria norima iš JT nutarimo, **kad būtų pagreitintas pabėgėlių repatriavimas,** tai yra, grąžinimas atgal.

J. Matulis neišnaudojo tos aplinkybės, kad jis pats yra iš Lietuvos ir pabėgėlių tarpe pats turi daug savo buvusių pažįstamų ir bendradarbių. Jis kalbėjo tik bendrai apie pabėgėlius, vengdamas juos vadinti pabėgėliais, kalbėdamas apie juos kaip karo aplinkybių iš namų išblokštus ir ligi šiol negalėjusius grįžti. Kalbėjo apie amnestiją tiems, kurie esą kuo nors "nusikaltę savo tėvynei". Sakė, kad yra sukurtas net specialus komitetas, siekiąs "palengvinti tiems žmonėms grįžti tėvynėn", tik apgailestavo, kad pabėgėliai vis dar "negalį būti tinkamai painformuoti apie gražias humanitarines komiteto intencijas"...

Visdėlto įdomu tai, kad ta maskvinė sirenos daina jau nebedrįsta savo gaidas kelti iki reikalavimo grąžinti pabėgėlius priverstinai, o dainuoja jau tik apie savanoriško grįžimo skatinimą.

Dirva rėmė visas Lietuvos reikalams vykdomas rinkliavas, taip pat renkant drabužius nukentėjusiems savo broliams.

Dirva, kaip ir kiti laikraščiai bei žmonės, kurie veikė, yra padarius ir kiaidų. Bet sulyginus klaidas su jos nuopelnais ir ilgamečiais darbais, Lietuva ir lietuviai turi ją sveikinti ir linkėti daug sekmingų metų ateities darbuotei, klestėjimui ir palaikymui ryškios lietuvybės dvasios. Dirva atliko savo užduotį, kaip tauri lietuvybės ugdytoja ir gynėja. Mes, ją sveikiname ir statome į Lietuvos gynėjų garbės eiles.

P. J. Žiūrys

MIRĖ MARTYNAS REIŠYS

Pasiekė liūdna žinia, kad prie Salzburgo, Bad-Reichenhal, Austrijoje, rugsėjo mėn. 12 d. mirė Martynas Reišys, žinomas Klaipėdos Krašto lietuvių veikėjas ir pirmas organizatorius mūsų laivyno. Velionis turėjo tik 64 metus. Savo gyvenimu ir darbais daug ką yra pažadinęs laikytis lietuvybėje ir nepaisyti anuometinės vokiečių persekiojimo politikos lietuvių atžvilgiu.

Jo bendrovė "SANDĖLIS" ne tik Lietuvoje buvo plačiai žinoma, bet ir užsienis su pasitikėjimu pavesdavo jai savo firmų transportus. Jo trys laivai: Neringa, Venta ir Nida nešė mūsų trispalvę ir priminė pasauliui Lietuvos buvimą ir jos bekylančią pažangą.

Velionis pats daug dirbo ir taip pat reikalavo planingo darbo iš savo bendradarbių. Visada savo žodžiuose buvo tiesus ir teisingas, o dėl savo malonaus būdo turėjo nemažą draugų ir tas leido jam sekmingai bendrovę plėsti. Užsibrėžtuose siekimuose buvo kietas ir padarytuose sprendimuose nesvyravo, jų jau nebekeisdavo. Pats buvo pavyzdžiu ir iš kitų to pat reikalavo, todėl ne tik saviškių, bet ir užsieniečių tos geros jo asmens savybės buvo tinkamai įvertintos. Čekoslovakijos Vyriausybė (prie Benešo) jį buvo pasirinkusi savo konsulu Klaipėdoje, kuris tas pareigas su didžiu atsidavimu atliko ir tuom Lietuvos santykius su Čekoslovakijos kraštu visokeriopai gražiai sustiprino.

Martynas Reišys buvo kalinamas nacių kalėjimuose, nors jis ir nebuvo politikas. Dėl susilpusios sveikatos jis tremtyje mažai besireiškė lietuvių bendruomeniniame gyvenime. Velionis visą tremties gyvenimą praleido Berlyne, vakarų sektoriuje, tačiau laikas nuo laiko vykdavo į savo pamėgtą kurortą Bad-Reichenhal naujų jėgų atgauti. Kai paskutinį kartą ten atvyko ir tik šešias dienas paatostogavęs, paskutiniam popiečiui gulęs pailsėti — nebeatgavo naujų jėgų, kurios bepriždintų gyvenimui pervargintą širdį. Jis užmigo amžinai.

Martyno Reišio kūnas rugsėjo mėn. 16 d. pervežtas į Berlyną ir 13 val. palaidotas Waldfriedhof kapinėse. Velionis paliko tris išmokslintus vaikus: atsargos leit. ir laivyno ekonominius mokslus Londone baigusį Dr. Gintarą Reišį, Vytauto Didž. Universiteto humanitarinių mokslų auklėtinę Irmutę Reišytę ir Vienos Meno Akademijos menininkę Oną-Mariją Šadauskienę.

Reikia tikėtis, kad visuomeninio ir ekonominio gyvenimo artimi jo buvę bendradarbiai įvertins velionies nuopelnus Lietuvai ir mūsų priaugančia kartą supažindins su jo nuveiktais darbais. Kiekvieno nueinančio į Anapus vertingi darbai teduoda mums stiprybės ir vilties, nors ir juodžiausiomis dienomis nepalužti dvasia, siekant Lietuvos laisvės, o taip pat ir jos ekonominės gerovės.

K. Š.

Tam tikslui vėl prašosi leisti lankytis pas pabėgėlius sovietiniams agentams ir juos "painformuoti"... Taip pat prašo sukliudyti "priešišką propagandą", kuri kliudanti pabėgėlių pasiryžimą grįžti...

Vakariečiai, atrodo, dabar jau gerai supranta tokių dainelių reikšmę ir Maskvos pasiūlytą rezoliuciją sutiko gal ne tiek šaltai, kiek abejingai.

B. K. BALUČIO ŽODIS

(Atkelta iš 1 psl.)

būtų liovusi kovoti už savo tautos laisvę; kad ji kada nors būtų suabejojusi dėl Lietuvos šviesesnės ateities.

Lietuvių tautos laisvė, jos visų žmonių gerovė buvo visuomet "Dirvos" šūkiu, kurį ji gynė, už kurį ji visuomet kovojo ir dėl kurio ji sielojasi ir dabar, kada tosios laisvės mūsų tauta taip labai pasigenda.

Yra lietuvių spaudos šeimoje ir kitokių negu "Dirva" laikraščių, leidžiamų kitokiais gražiais šūkiais ir tikslais. Bet ar dėlto viršminėtas tautinis "Dirvos" šūkis ir tikslas turėtų būti mažiau gražus? "Mylėsi artimą savo, kaip pats save!".... O kas gi gali būti artimesnis už savosios tautos žmones? Arba vėl kitų sakoma: "Būti patriotu — man persiaura, aš myliu visą žmoniją ir tik jai darbuojuosi". Mylėti visą žmoniją ir jai darbuotis — nėra blogas dalykas. Bet ir vėl tas neturėtų paneigti savos tautos meilės. Priešingai. Nuo savo tautos reikėtų pradėti. Viskas prasideda nuo mažesnio pirma, negu išauga į didesnį. Todėl ir sakoma: "Veršiu nebliovęs, jaučiu nebaubsi". Kas nemoka pirmiausiai mylėti savo tautą, savo tautos brolius ir seses, ar gali jis mokėti prideramai mylėti visas tautas, visą pasaulį? Ar galime mes pasekmingai rūpintis visos žmonijos, ar bent kurios klasės gerbūviu, jeigu mes patys, net savo tautos ribose, nesugebam ir nemokame savo tautos žmonėms to gerbūvio patikrinti?

Išrodo, kad nebus prašauta pro šalį, pasakius: Kas nemoka mažo dalyko padaryti, nepadarys jis ir nieko didelio; kas nesugeba gero padaryti siauresnėse savo tautos ribose, būtų stebuklas, jeigu jis sugebėtų ką nors žmoniškai gero atlikti ir plačiose visos žmonijos ribose. Taip! Charity begins at home! Visokia labdarybė prasideda nuo savų namų... "Dirva" šitos išmintybės, kaip rodos, niekados nepamiršo. Ir nepamiršdama, ji visų pirmiausiai darbavosi lietuvių tautos labui, jos gerovei ir jos laisvei. Tuomi ji gali tik pasididžiuoti.

* * *

Gal kai kas mane už tai ir pabars: kam aš moku to, kas ir taip savaime "kaip diena aišku". Gal ir nereikėjo to viso man daryti. Nes mokyti — ne mano dabartinis amatas. Bet elię metų mokytoju buvus, dar ilgiau iš redaktoriaus kėdės kas savaitė "pamokslus" sakius — supraskite: "vilką miškan vis traukia". Šiuo sykiu patraukė ir mane. Ypatingai, kad ir "Dirvos" redaktorius paprašė mane žutbūt šitokia proga žodį-kitą tarti. Tad ir tariau. O dabar visi, — ir jūs su manim, — užtraukim "Dirvai" jos 40 metų sukakties proga dručiai ir vienu balsu:

Ilgiausių Metų, ilgiausių!

PATOGŪS ir GRAŽŪS

NAMUOSE ar DARBE

SPALVUOTI TELEFONAI

Puikūs pagražinimai namuose ar ofise... spalvuoti telefonai. Pasirinkite iš šių spalvų parinktų geriausių spalvų specialistų: balta, žalia, ąžuolo, ruda, raudona, geltona, pilka ir mėlyna... Taip pat 2 spalvų.

Patogūs namų ĮRENGIMAI **85c** MENESIUI plius taksai ir įrengimas

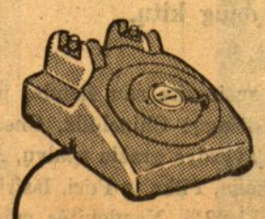

Pilnas modernus telefonų patarnavimas duoda telefoną kiekvienam kambary... gražiose spalvose. Tiktai vienas mokestis už spalvas. Jokio laukimo. Lengva užsisakyti. Šaukite:

The Ohio Bell Telephone Company

Geriausi sveikinimai sukakties proga

FRANK S. DAY
COUNTY RECORDER

JOHN F. McCRONE
CHIEF DEPUTY

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KAS SUKA ANTRĄ AMERIKOS POLITIKOS RATĄ?

(Tęsinys)

Proamerikiečiai atakuojami

Senatorius William E. Jenner, iškeldamas viešumon pasalingą prosovietinę kliką Amerikos valdžioje, toliau sako:

Pro Amerikos grupė mūsų valdžioje yra skaitlingesnė, sumanesnė, stipresnė ir daugiau atsidavusi, negu ta kolektivistų grupė. Ją remia visa dauguma abiejų partijų balsuotojų. Jos silpnybė ta, kad ji stengiasi laimėti debatus laikydamasi Amerikos politinio gyvenimo taisyklių. Ji privalo kovoti su tokiais, kurie nesilaiko jokių taisyklių.

Pirmiausia, mums reikalinga žinoti pro Amerikos grupės vadus. Lengva patirti, kurie vadovauja Amerikos srovę toje dvigalvėje valdžioje. Kairioji spauda ir kolektyvistai kolaboratoriai visada yra pasiruošę atakuoti Apsaugos sekretorių Wilsoną. Daug puolimų jie taiko admirolui Radford, ginkluotų pajėgų štabų pirmininkui.

Chruščevas, pernai rudenį kalbėdamas komunistinėje Kinijoje, žiauriai smerkė adm. Bradfordą ir sugrupavo jį su komunistų nekenčiamais senatoriais Knowlandu ir McCarthy. Ar ne ypatinga, kad kairieji Amerikos laikraščių rašytojai atidžiai veda tą pačią Chruščevo liniją?

Jūs atsiminsit, šis blokas nemėgo gen. MacArthuro. Jis smerkia senatorius, kurie remia laisvas Azijos valstybes. Jie kritikuoja prezidentą Eisenhowerį, jei jis drįsta kooperuoti su respublikonais, kuriuos jie nerekomendavo.

Pro Amerikos vadai neturi ramumo. Jie nuolat yra atakuojami. Norint susipažinti, kaip kolektyvistai nuolatiniu spaudimu juos puola, patariu paanalizuoti eilę veiksmų, kokius jie naudojo sunaikinimui senatoriaus McCarthy, nuo tos dienos, kai jis prieš penkerius metus nuplėšė cenzūros uždangą, slepiančią komunistus State Departamente.

Dirba suardyti atsparą Azijoje

Pasakysiu jums, kad toks planingas, painus, bet pasalingas vajus jau pradėtas prieš asmenis, kurie drįso patarti prezidentui Eisenhoweriui pasipriešinti Kinijos raudoniesiems. Jų išdirbta strategija išskirstyta palaipsniui. Ji išsiverš "spontaniškai", iš visų pusių. Ji prasidės visose pasaulio dalyse. Ta "linija" jau apsireiškia Anglijos ir vakarų Europos spaudoje, kurią tie kolektyvistai pasiekia.

Tų kairiųjų planas yra sustiprinti spaudimą, kad būtų sulikviduotas gen. Čiang Kai-šekas ir būtų įsteigta "teisėtos savivaldos Formozos gyventojams UN globoje". Tačiau, nacionalistai nėra Formozos tikrieji gyventojai. Savivalda būtų duota tos salos prieškariniams gyventojams. Ar permatot, kaip nacionalistų armijos, išvytos iš Formozos neva "neutralumo" reikalavimais, atsidurtų blaškytis be pastovios vietos po pasaulį?

Toliau, matome įtemptas pastangas pravesti "ginklavimosi mažinimo sutartis". Tos sutartys surištų mums rankas, tik ne komunistams. Pradėta taip pat skelbti, kad "prezidento rizika pradės apsimokėti" (prieš prezidento susirgimą). Tuo jie reiškia džiaugsmą, kad prezidentas pradės atsikratinėti savo padėjėjų, kurie "sudaro jam apsunkinimus".

Kur gynėjų akcija?

Blokas, pasiryžęs sunaikinti tikrus amerikiečius mūsų valdžioje, veikia visu smarkumu. Ar yra blokas ginti tikruosius amerikiečius ir išvyti pasalingus priešus iš šio krašto? Aš neraginu padėti mūsų draugams Azijoje, aš tik raginu padėti išvengti pažeminimo mūsų valstybei ir jos kilniems tikslams.

Jūs paklausit, kas yra to kolektyvistų bloko vadai? Kas šiandien užims Achesono vietą?

Aš galiu tik spėti, bet neturiu legalių įrodymų. Aš noriu pabrėžti vieną faktą. Mes niekad neturėsim legalių įrodymų apie mūsų šalies didžiausius priešus. Mes negalėsim panaudoti tų įrodymų, kuriuos turime, kada kaltininkas arti pačios viršūnės. Generalinis valstybės prokuroras Brownell ir Federalio investizacijų biuro vedėjas J. Edgar Hoover pasakė mums, kad, pav., to biuro reportai apie Harry White (Weiss, vėliau nusižudžiusį žydą, buvusį iždo departamente ir su Morgenthau suplanavusį Vokietijos sunaikinimą) buvo pakartotinai pranešami prezidentui Trumanui ir jo kabineto nariams. Žinom, kad prezidentas Truman ir jo aukštieji kabineto nariai priešinosi to White paaukštinimui į tarptautinio piniginio fondo vedėjus. Tačiau jis ton vieton buvo paskirtas.

Kas galėtų pasakyti Amerikos prezidentui, kad jis privalo paaukštinti žinomą komunistų kolaborantą? Man pasakyta kas tas asmuo buvo, tačiau kol kas aš tiesioginių įrodymų neturiu.

Ar mes privalom sėdėti ir nieko nedaryti, turėdami įrodymus, kad tuli valdininkai parduoda mūsų kraštą, vien tik dėl to, kad neturim notarizuotų pareiškimų kas buvo sakyta jų slaptose konferencijose?

Viena ką mes žinom, komunistai ir jų kolaborantai stumia savo geriausius žmones prie pačių viršūnių, nes tai yra saugiausios vietos jiems prisilaikyti. Niekas negalėjo Vokietijoje prašalinti Dr. Johną iš jo vietos, nors daugiau negu vienas žinojo, kad jis yra neištikimas. Mes gal susektume mažuosius išdavikus surinkdami legalius įrodymus, bet niekad nepasieksim aukštųjų, išskyrus pradėjus politinį jų puolimą.

Mes privalom imtis akcijos pašalinti iš viešojo gyvenimo kiekvieną vyrą ir moterį, kurie pasijungę komunistams, kurie laikosi mūsų krašto konstitucijai priešingos filosofijos. Mes negalim laukti kol pamatysim jų partijos korteles.

Mes privalom turėti aiškią Amerikos užsienio politiką ir aiškią karinę politiką prieš tardamiesi su kitomis tautomis ar UN, ar už jos ribų. Nėra pavojaus tartis su kitomis valstybėmis, jeigu mes statysim Ameriką pirmoje vietoje.

Nacionalistinė Kinija turi beveik pusę milijono vyrų, pasiryžusių kovoti už savo nepriklausomybę. Korėja turi narsią kariuomenę, paruoštą kariauti savo žemėje. Indo Kinija gali duoti daug karių, amerikiečiams talkinant juos paruošti. Bendrai laisvoji Azija gali pastatyti milijonus ginkluotų vyrų, norinčių ginti savo sritis laisvės kovoje.

Ar galim garantuoti, kad kas nors mūsų State Departamente nesukliudys Kongreso nubalsuotų fondų tuos Azijos kovotojus apginkluoti? Ar galim garantuoti, kad mūsų valdžios įstaigos nesuruoš konspiracijos pakirsti Čiang Kai-šeką, ar Syngman Rhee ar Vietnamą?

Kinijos komunistai pradėjo keturis karus Azijoje pastarais 10 metų ir už tai nebuvo nubausti. Raudonieji kinai žino, kad jie niekad negalės nuslopinti kiniečių dvasios žemyne, kol kinai turės kariuomenę Formozoje. Jie niekad nepasitenkins kuo nors mažesniu, kaip tik sunaikinimu tos kariuomenės. Jiems būtina sunaikinti Korėjos ir Indikinijos armijas. Ir jie remiasi pikta pagalba iš talkininkų, esančių mūsų valdžioje.

Laisvos Azijos armijų rėmimas yra Amerikos politika. Jų sunaikinimas yra komunistų politika.

Komunistų rėžimai yra silpni ir jų žmonės nori sukilti. Vienintėlis jų turimas stiprumas, tai jų talkininkai mūsų valdžioje. Mes turim pirmiausia susitvarkyti su mūsų dvigalve valdžia. Mes laimėsim pasauliui tikrą taiką, jeigu sutriuškinsim priešus mūsų tarpe.

(Pabaiga)

Gine Lietuvos reikalus

Svarbus lietuvių darbas Pasaulinėje Liberalų Sąjungoje. Lietuvių liberalų atstovai aktyviai dalyvavo Liberalų Kongrese. Lietuvos Nepriklausomybės Fondas parėmė naudingą darbą. Prof. S. Žymantas kalbėjo visų sovietų pavergtų tautų liberalų vardu.

Galbūt Amerikoje nevisad yra suprantama, su kokiais sunkumais sovietų pavergtų tautų politiniams veikėjams tenka susidurti Europoje, norint laisvųjų vakariečių tarpe veiksmingai iškelti savo tautų laisvės reikalą. Tuo tarpu, niekados tas uždavinys nebuvo taip svarbus kaip šiandien. Europoje aiškiai jaučiama, kad keturių didžiųjų konferencija Ženevoje faktinai patvirtino dabartinį Europos padalinimą į dvi puses, bei priėmė esamą Europoje "status quo". Taip vadinama "Ženevos dvasia" gerokai yra paveikusi Vakarų Europos viešąją opiniją, vis daugiau linkstančią į taikingą sugyvenimą su komunistais. Priminti pavergtų tautų reikalą nėra lengvas uždavinys, yra aiškiai linkstama jį nutylėti. Sovietų pavergtų tautų veikėjams veikti Europoje toli gražu nėra lengva. Yra reikalinga daug ištvermės ir nemaža takto, kad pramušti tylos sąmokslą pavergtųjų tautų atžvilgiu.

Nueinama net toliau. Štai rugsėjo pradžioje Helsinki tarpparlamentarinės unijos kongresas nutarė net priimti į savo tarpą Sovietų Tarybos ir Ispanijos parlamento narius, nors yra gerai žinoma, kad ir Sovietų Tarybą ir Ispanijos Cortes maža bendra turi su tikrais demokratiniais parlamentais. Neveltui šveicarietis politikas Dr. E. Boerlin, darydamas pranešimą apie Helsinki kongresą išreiškė viltį, kad Pasaulinės Liberalų Sąjungos kongresas Lucerne rugsėjo 1-3 d.d. "pavadins dalykus tikrais vardais ir pastatys juos į tikrą vietą".

Reikia pripažinti, kad Liberalų Kongresas tai atliko visai reikiamai. Amerikoje linkstama nedavertinti liberalų vaidmenį Europoje. Bet liberalai dalyvauja koalicinėse vyriausybėse šešiose Europos valstybių ir sudaro nemažą opoziciją kitose šešiose valstybėse. Europos Taryboje ir Anglies - Plieno Bendruomenėje jų svoris tolygus socialistinių ar katalikų partijų svoriui. Ir visdėlto nei jų atsakomybė koalicinėse vyriausybėse nei neretai įvairių kraštų liberalų skirtingos pažiūros į tarptautinę padėtį nesukliudė jiems užimti tvirtą ir aiškią poziciją dėl t. v. "Ženevos dvasios" ir tariamai taikingo sugyvenimo su sovietais. Retu vieningumu Pasaulinės Liberalų Sąjungos kongresas Lucerne paskelbė, kad "koegzistencija" neturi reikšti didžiųjų laisvės principų nei pavergtų tautų išdavimo.

Turint galvoje, kad tas kongresas įvyko Šveicarijoje, kur buvo susirinkę keturi didieji ir kur netrukus tarsis keturių didžiųjų užsienio reikalų ministrai, to kongreso nutarimai įgyja dar didesnės reikšmės. Šveicarijos spauda Liberalų Kongresui ir jo nutarimams paskyrė nemažai vietos. "Neue Zuericher Zeitung", kongresui pasibaigus, 1955. IX. 5 d., rašė, kad Liberalų Sąjunga pareiškė laukianti iš sovietų ne žodžių, bet darbų. Ir pirmutinis jų geros valios įrodymas turėtų pasireikšti elgesy Rytų Europos tautų atžvilgiu, kurios šiandien yra jų pavergtos, brutaliai išnaudojamos ir kenčia žiaurią priespaudą.

Trimis rezoliucijomis kongresui prasidedant įteikė visų liberalų egzilų vardu atitinkamą memorandumą, kuris kartu su kitais dokumentais buvo pateiktas visiems kongreso dalyviams. Tame memorandume prof. S. Žymantas išdėstė liberalų egzilų pažiūras į rytų ir vakarų santykius po Ženevos konferencijos. Jame buvo nurodyta, kad sovietų pagrindinis tikslas užvaldyti visą pasaulį nėra pasikeitęs, kad jie niekad nenorėjo tai pasiekti karštojo karo keliu, bet taikinga subversija, kuri sudaro viena iš sovietų vedamo totalinio karo priemonių. Memorandume buvo paaiškinta, kad tikrasis naujos sovietų taktikos tikslas yra "suminkštinti" vakarus ir susilpninti jų gynimosi sistemą. Ženevos konferencija neigiamai paveikusi 100.000.000 pavergtų europiečių moralę, nes du svarbiausieji klausimai: Rytų Europos valstybių suverenumo ir demokratinių laisvių atstatymas ir komunistų subversyvinė veikla vakaruose nebuvo Ženevoje svarstyti. Memorandume buvo išreikštas tvirtas įsitikinimas, pasirėmus egzilų ilgų metų patirtimi, kad taikingas sugyvenimas tol nebus įmanomas, kol tie du klausimai, kurie skiria Rytus ir Vakarus, nebus teisingai išspręsti. Pastovi taika pasaulyje tebus galima tik tada, jei ji bus pagrįsta kiekvieno žmogaus ir kiekvienos tautos laisve.

Tas memorandumas turėjo atgarsių ir jo mintis buvo galima užtikti atkartotas šveicarų spaudoje.

Kongreso metu įvyko taip pat egzilų liberalų komiteto posėdis, vadovaujant garsiajam ispanų liberalui egzilui prof. de Madariaga. Tame posėdyje buvo svarstoma kongresui pasiūlyta koegzistencijos reikalu rezoliucija. Prof. S. Žymantas pasiūlė jai kelias pataisas, kurios buvo priimtos. Įdomu, kad apie tai pažymėjo kai kurie laikraščiai, pav. "Basler Nachrichten" 1955. IX. 5 .d, nurodydamas, kad koegzistencijos reikalu buvo priimta rezoliucija su įvairiais praplėtimais kaip pav. "prof. S. Žymanto iš Lietuvos pasiūlytu papildymu pavergtų tautų naudai".

Pačiame kongrese koegzistencijos reikalu kalbėjo J. Bataitis. Jis pirmiausiai dėkojo šveicarų spaudai už tai, kad ji plačiau, negu bet kuri kita spauda, paminėjo šiais metais gėdingą Lietuvos okupacijos 15 metų sukaktį. Toliau J. Bataitis pastebėjo, kad faktinai sovietai pavergė šimtą milijonų europiečių be karšto karo, kad karo baimė iš sovietų pusės yra perdėta, jie kariaus tada, kai bus pasiruošę ir kai patys to norės. Dabartinė sovietų taktika tėra jų šalto karo priemonė. Ta proga J. Bataitis pacitavo Ždanavo žodžius, pasakytus 1940 m. prof. Krėvei-Mickevičiui, kad komunistai vengs karšto karo, bet sieks užvaldyti pasaulį taikingomis priemonėmis. J. Bataitis pavyzdžiais iškėlė pastebimai pavojingus naujos sovietų taktikos rezultatus vakarų viešoje opinijoje, kuri ima užmiršti kokie komunistai iš tikrųjų yra. Jis taip pat iškėlė, kad pačiuose sovietų pavergtuose tautų sovietizacija toliau vykdoma pilnu tempu. J. Bataitis kėlė reikalą imtis ofenzyvos laisvei ginti, komunistams varant ofenzyvą savo sovietinei taikai užtikrinti. Jis nurodė, kad Lietuva turi 700 metų valstybines tradicijas ir ji šiandien laukia karo metu okupuotoms tautoms duotų pažadų išpildymo. Taika Europoje negali būti ir negalės būti sukurta sutarčių ir pažadų sulaužymo pagrindu.

Pagaliau kongresui platesni pranešimą apie egzilų liberalų komiteto veiklą padarė jo sekretorius prof. S. Žymantas. Tame pranešime, kalbėdamas visų liberalų egzilų vardu, prof. S. Žymantas nurodė, kad laisvė yra viena ir nedaloma ir kad visa Europa stovi prieš pavojų netekti savo laisvės, kol ji nebus sugrąžinta visoms tautoms, kad kova dėl laisvės turi būti tęsiama ir kad tai yra reikalas visų vyrų ir moterų. Prof. S. Žymantas pabrėžė, kad laikas dirba sovietų, bet ne vakarų naudai ir nurodė tikruosius komunistų naujos taktikos tikslus. Jis pareiškė, kad šimtas milijonų europiečių laukia iš savo brolių Vakaruose tokių idėjų, kurios padėtų jiems pakelti jų sunkią priespaudą. Savo pranešimą prof. S. Žymantas baigė žodžiais, kad laisvės reikalas yra bendras visiems pasaulio liberalams ir kad neturi būti pamiršta, kad nuo šimto milijonų europiečių likimo priklauso visos Europos likimas.

Būdinga, kad tą faktą, jog lietuvis S. Žymantas darė pranešimą kongrese viso egzilų liberalų komiteto vardu, griežtai pasisakydamas prieš didžiųjų susitarimą "status quo" pagrindu ir ragindamas imtis aktyvios "ofenzyvinės dvasios" vakarų politikoje, pažymėjo žymiausias šveicarų laikraštis "Neue Zuericher Zeitung", rašydamas apie kongreso rezultatus.

Reikia pasidžiaugti šiuo gražiu laisvųjų lietuvių laimėjimu. Taip pat tenka pripažinti, kad tai buvo išdava suderinto veikimo keturių susitarusių grupių ir Lietuvos Nepriklausomybės Fondo suteiktos paramos.

Geriausi sveikinimai sukakties proga

HUB MOTORS FORD DEALER

APŽIŪRĖK NAUJŲ LINIJŲ

1956 FORD AUTOMOBILĮ

14309 KINSMAN RD. LO 1-8000

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Moterų ir mergaičių $35 vertės

Žieminiai paltai

27.88

Mados: Zip-Outs, Boxy Coats, Yoke Backs, Adjustable Cuffs ir daug kitų.

Mes esame tikri, kad jūs susirasite sau žieminį paltą iš mūsų didelio pasirinkimo šių medžiagų: Chinchilla, Checks, Zibelene, Fleeces, Plush ir Tweeds. Pavyzdys gražiu spalvų, Ąžuolo, Ruda, Laivyno, Juoda, Koralinė, Žalia, Pilka ir Puri. Išsirinkite sau patinkančią. 10 iki 18; 14½ iki 22½. Naudokitės mūsų išsimokėjimo planu. JOKIO ĮMOKĖJIMO.

The May Co.'s Basement Woman's Coat Department

Clevelande IR APYLINKĖSE

Pagerbkime nusipelniusius lietuvius

Clevelando lietuvių kolonija visados buvo gyva ir judri. Jai visados rūpėjo lietuviški reikalai. Ji visados turėjo lietuvių, kurie dirbo Lietuvos laisvei, gerovei ir labui. Tai bus prisiminta spalio 29 d. lietuvių salėj bendruomenės apylinkės rengiamame pobūvy-akademijoj. Į ją kviečiami senosios emigracijos lietuviai, joje laukiami ir visi kiti. Pradžia 6:30 val. vak.

Korp! Neo-Lithuania metinės šventės minėjimas

Š. m. lapkričio mėn. 5 d. (šeštadienį) vyks šia tvarka:

6:30 val. vakare iškilmingas aktas Colonial Gardens salėje, 1960 E. 79 gatvėj. 8 val. pobūvis-vakarienė. Pobūvio metu programoje baleto solistai atliks šokius pagal Alfonso Liepino choreografiją.

Lapkričio 6 d. (sekmadienį) Naujosios parapijos bažnyčioje pamaldos. Po pamaldų vykstama bendrai į mauzoliejų Korp! Garbės Nario A. A. Ant. Smetonos pagerbti.

Į korporacijos šventės minėjimą ir pobūvį yra pakviesti dalyvauti visi Tautinių Korporacijų Sambūrių suvažiavimo dalyviai iš New Yorko ir Chicagos. Tikimasi sulaukti svečių taip pat iš Detroito, Toronto, Rochesterio ir kt. vietovių.

Virbalis — vicepirmininkas

J. Virbalis bendruomenės apylinkės valdybos spalio 9 d. posėdy išrinktas nauju valdybos vicepirmininku.

Grandinėlė kviečia

Kas matė lituanistinės mokyklos tautinių šokių grupę scenoj, visados gėrėjos jaunųjų šokėjų pasirodymu. Ši grupė savo tautinę veiklą plečia: be šokių, ji imasi domėtis taip pat daina, muzika, deklamacija. Be paties grupės vedėjo L. Sagio, į ją ateina dirbti J. Kazėnas, Alg. Bielskus, akt. P. Maželis. Tuo būdu ji rengiasi tapti jaunimo ansambliu. Į darbą kviečiamos visos jaunosios jėgos. Registruotis pas L. Sagį.

Skautų padėka

Clevelando Skautų Tuntas nuoširdžiai dėkingas skautų bičiuliui Vytautui Pašakarniui už įteiktą $5.00 auką.

Sukaktinės sueigos

Spalio 22 d. Akad. Skautų Sąjūdžio Clevelando skyrius šaukia sueigą, kuri bus skirta akademinės skautijos 31-mečiui atžymėti. Sueigon kviečiami ASS narių artimieji ir visas akademinis lietuviškas jaunimas. Sueigos dalyviai gaus pamatyti spalvotus filmus iš šios vasaros "Pašvaistės" stovyklos ir ASS gyvenimo.

Lapkričio 1 d. sukanka 37 m. Lietuvos Skautų S-gai. Clevelando skautų tuntas šią sukaktį kukliai atšvęs sueigoje — lapkričio 6 d. Lietuvių salėje.

ALTo skyriaus susirinkimas

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus visuotinis organizacijų atstovų susirinkimas šaukiamas ateinantį sekmadienį, spalio mėn. 16 d. 11:30 val. Lietuvių salėje.

Šiame susirinkime bus svarstoma ateities veiklos klausimai ir kiti svarbūs reikalai, todėl maloniai prašome visus organizacijų atstovus šiame susirinkime būtinai dalyvauti.

Susirinkimo metu atstovai taip pat prašomi susimokėti nario mokestį.

Skyriaus valdyba

Teisininkų susirinkimas

Spalio mėn. 16 d. Liet. Teis. Dr-jos Clevelando skyrius šaukia visuotinį savo narių susirinkimą, kuris įvyks 4 val. p. p. ponų Krygerių bute, 5706 Lexington Ave. (trečiame aukšte).

Skautų iškyla

Vytauto Skautų draugovės dvi skiltys praeitą šeštadienį ir sekmadienį iškylavo prie Hembden, skautų stovyklavietėje. Jie ten puikiai praleido savaitgalį bežaisdami ir besimokydami. Šeštadienio vakare buvo surengę lauželį.

Iškylai vadovavo vyr. sktn. V. Kizlaitis. Skautus į stovyklos vietą nuvežė ir parvežė skautų tėvai — K. Gaižutis ir A. Rukšėnas ir skautai vyčiai Vyt. Muliolis ir Alf. Baliūnas.

Tarnyboje artimui

Clevelando skautų tunto vadijos nariai, įvertindami radijo bangomis skleidžiamo lietuviškojo žodžio reikšmę, savo sudėtomis aukomis įrašydino tuntą Clevelando Radijo Klubo nariu. Tėvynės Garsų radijo valandėlėje buvo paskaitytas tuntininko atsiųstas raštas šiuo reikalu.

Simano Daukanto skautų vyčių būrelio nariai kaip aukų rinkėjai talkininkauja Balfo rinkliavoje.

Studentų žiniai

Šį šeštadienį, spalio mėn. 15 d. 7 val. vakare Ansel Rd. kavinėje, 1066 Ansel Rd. įvyksta nuotaikingas Clevelando studentų Initium Semestri.

Kviečiame visas ir visus, tiek seniau tiek dabar pradėjančius studijas, gausiai dalyvauti.

Clev. Stud. Valdyba

Ant. Juozaitis

pats negalėdamas dalyvauti Dirvos šventėje, du biletus nupirko kūrėjui savanoriui A. Mackevičiui drauge su $5.00 pasisvečiuoti bufete.

Clevelando budžiai

baigdami savo laivu "Palanga" plaukiojimo sezoną, šį sekmadienį, spalio 16 d. 1 val. po pietų, kviečia Clevelando lietuvių visuomenę, ypač jaunimą, atsilankyti į Lake Side Yacht Club ties E. 45 gatve. Bus supažindinama su laivu ir būriavimu. Svečiai galės paplaukyti.

Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija

Clevelande pasiuntė "Keleivio" administracijai į Vakarų Vokietiją, Hannover-Kleefeld, 25 dolerius paremti to laikraščio leidimą.

Už naują bedarbių pašalpą

Susiorganizavo Ohio balsuotojų komitetas, paruošęs naują bedarbių mokėjimo planą.

Dabar bedarbių įstatymas bedarbiui duoda $33.00 per savaitę. Jei yra vaikų, prisideda dar po $3.00 už kiekvieną vaiką, bet tik dviem vaikam.

Projekte numatyta bedarbiams $50 per savaitę ir iš viso 39 savaites. Dabar mokama bedarbiui pašalpa 26 savaites.

Išnuomojamas 6 k. butas

antrame aukšte. Teirautis:
6102 Dibble Ave.
Telef.: HE 1-3544

Parduodamas namas

dviejų šeimų, po 5 kambarius, nauji du gaso pečiai, nauji apsauginiai langai. Vienas butas laisvas. Parduoda savininkas.

Šaukti po 6 val. vakaro.
PO 1-1570
12424 Iowa Ave.

Chimes Realty
1188 E. 79 St.

GERI NAMAI

Pasirinkimas vienos šeimos namų tarp Superior ir St. Clair, nuo 5 iki 8 kambarių. Kaina prasideda nuo $9.000.

Atstovas:
VICTOR BANIONIS
namuose SW 1-9568
ofise UT 1-0323

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME
GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS
The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

JUMS GERI NAMAI

E. 120 — St. Clair rajone, labai geras vienos šeimos, modernus namas. Vonia viršuj, tualetas pirmam aukšte ir rūsy. Recriation kambarys. Gaso šildymas.

RAY NAUSNERIS,
Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

Išnuomojamas

vienas kambarys ir virtuvė. Kreiptis:
EN 1-6543
5715 Linwood

PIX BEVERAGE

45 rūšių alus. Kiti gaivinantieji gėrimai. Vynai ir šampanai, vietiniai ir užsieniniai.

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 ryto iki 10 vakaro.

Krautuvę dabar tvarko lietuvis savininkas.

6903 SUPERIOR AVE.
EX 1-3311

DAŽO IR POPIERIUOJA NAMUS
Ant. Kirkilas

Kreipkitės ir gausite geriausią patarnavimą.
7204 Donald Ave. Tel. EN 1-3844
(52)

DIRVĄ UŽSISAKYTI galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

Ar jau įstojai į VILTIES draugiją?

LIETUVAIČIŲ MOTERŲ KIRPYKLOJ

Speciali pusmetinių nuolaida antradieniais, trečiadieniais ir ketvirtadieniais — po $6.50.

TERRACE BEAUTY SOLON
1161 East 71 St.
UT 1-1641

Kai sergat — Jūs tuoj šaukiate gydytoją. Kodėl tat nešaukti žinovą, kad gerai patartų svarbiausiais saugumo reikalais ir apdraustų Jūsų ateitį.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinų apdrauda
Skambikit: SK 1-2183
PAULINA MOZURAITIS,
agentas

J. S. AUTO SERVICE
Sav. J. Švarcas
7015 Wade Park Ave.
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.
AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už $6.95 duslintuvą Chevroletui, už $7.05 Fordui, už $8.95 Pontiacui, už $12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į
J. S. AUTO SERVICE

BATŲ KRAUTUVĖ
BATŲ TAISYMAS
Sav. J. Kamaitis
1389 E. 65 St.
East 65 and Wade Park
Atdara nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Nauji batai ir batų taisymas mano krautuvėje daug žemesnėmis kainomis, negu jūs mokate kitur. Ateikit ir įsitikinkit.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikalams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūta' saldainiai. Augalai po 49 ct.

Gaunami money orders (galioja ir užsienyje)

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY
Sav. O'Bell-Obelenis
6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.
Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Baldus, šaldytuvus, televizijos aparatus, laikrodžius, įrankius, žaislus ir beveik visus kitus buto ir asmens reikmenis galima pirkti iš urmo sandėlių pigiau negu išpardavime tarpininkaujant

BALTIC Supply Company

"Baltic" atstovas Br. Snarskis priiminėja interesantus "Dirvos" namuose trečiadieniais. Dėl informacijų ir priėmimo laiko skambinti tel. KE 1-0210.

KREIPKITĖS Į MUS — GAUSIT GERIAUSĮ PATARNAVIMĄ
BILL SCHLEKIE PLUMBING CO.
Vincas Šlekys
ELEKTRINIS SURŲ IŠVALYMAS
VARINIŲ VANDENS VAMZDŽIŲ PRAVEDIMAS
SW 1-0327 VU 3-5063

NAUJAS OLDSMOBILE?

Norėtumėt vieną turėti?
NORITE GERO PATARNAVIMO
ir
LAISVO SUSITARIMO?
Ateikit pas Alex KUNEVIČIUS
MICHAEL OLDSMOBILE CO.
10640 St. Clair Ave. MU 1-7000
Atidara pirmad.-trečiad.-penktad. vakarais. Šeštadienį po pietų.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galit pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

J. CIJUNSKAS
LAIKRODININKAS
Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.
6210 Dibble Ave.,
Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

REMONTO DARBAI
Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.
V. Rickus
Tel. HE 2-0683
1505 Addison Rd. (52)

PRADĖKIT MAŽA SUMA!
BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki $10.000
3% palūkanų.

PASKOLOS JŪSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.
6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai
ĮSTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJĄ
• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE
VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA
Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.
Įvairus valgiai, šeštadienių vakarais šokiai grojant geram orkestrui
731 E. 185 ST. KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBAS
6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143
Visi lietuviai laisvalaikį praleidžia savo Klube. Visos lietuvių organizacijos parengimus rengia tik lietuvių salėje.
Klubo ir salės vadovybė visus lietuvius kviečia čia nuolat lankytis, susitikti draugus ir artimuosius.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626
WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS
609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina.. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON
FUNERAL HOME
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

DIRVA ★★★ THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Vyskupų klausimas

Žinia iš Lietuvos apie naujų vyskupų įšventinimą sukėlė aštrų ginčą, galima sakyti, nebemandagų barnį tarp "Naujienų" ir katalikiškųjų laikraščių.

"Naujienos" dėsto teoriją apie Vatikano-Kremliaus koegzistencijos ar net bendradarbiavimo politiką. Katalikiški laikraščiai tą ginčija. Ginčas vyksta, ar Katalikų Bažnyčia taikstosi prie komunistinės valdžios tikslų ir jiems talkininkauja, ar kovoja prieš tuos tikslus ir kenčia priespaudą.

Mums atrodo, kad tokiam ginčui tuo tarpu permaža patikrintų duomenų. Paviršutiniškai težinomi faktai dabar gali būti aiškinami vienaip, o patyrus visas aplinkybes jie gali atrodyti visai kitaip.

Prieš kiek laiko lietuviški komunistiniai laikraščiai Amerikoje paskelbė vyskupo K. Paltaroko laišką apie Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. To laiško turinys rodė, kad jis galėjo būti parašytas ne vyskupijos kurijoj, o greičiau atitinkamoj kompartijos ar komunistų valdžios įstaigoj. Jame buvo teologinės terminijos klaidų ir vietomis vertimo iš rusų kalbos žymių. Tačiau tai ne vienintelis kartas, kad vysk. Paltaroko ir dar dviejų lietuvių katalikų dvasininkų — kun. P. Maželio ir kun. Stankevičiaus — vardai pavartoti po tokios rūšies propagandiniais pareiškimais. Pažymėtina, kad **ligi šiol tik šitie trys vardai ir tebuvo naudojami.** Iš pareiškimų turinio atrodo, kad laisva valia ištikimi katalikų dvasininkai jiems savo parašų neduotų. Tenka manyti, kad tie parašai atsiranda prievartos būdu. Bet **kokios rūšies prievartos** — to dabar negalima žinoti.

Atrodo, kad tie parašai nėra skelbiami iš nežinių. Pavyzdžiui, 1955 m. balandžio 15 d. "Švyturyje" yra įdėtos kelios fotografijos asmenų, pasirašančių "Pasaulinės Taikos Tarybos Kreipimąsi prieš atominio karo ruošimą". Pirmojoj fotografijoj matome dabar New Yorke esantį J. Matulį (kuris yra vadinamojo Respublikinio taikos gynimo komiteto pirmininkas), o šeštoje matome pilnoje prelato uniformoje, su kryžiumi ant retežio, J. Stankevičių, kuris taip apibūdinamas: **"Kauno arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Vilkaviškio vyskupijų Kapitulos Vikaras dr. J. Stankevičius".** Kitu atveju buvo ir vysk. Paltaroko fotografija tokio paties pasirašymo metu. Taigi, nors liudininkai pasakoja, kad šiaip jau kunigai dabar Lietuvoje ir paprastų sutanų viešai nenešioja, vaikšto apsirengę vadinamais civiliniais drabužiais, kaip ir visi kiti gyventojai, tačiau atitinkamais atvejais leidžiama (paskatinama, įsakoma?) net ir prelato ar vyskupo uniformą užsivilkti, visas insignijas užsidėti, fotografuojama ir spaudoje oficialūs titulai žymimi. **Be valdžios žinios ir noro to negalėtų būti.** Bet kokiomis aplinkybėmis bei sumetimais minimi asmenys sutinka tokiuose spektakliuose dalyvauti, neturime duomenų spręsti. Dėl to negalime daryti ir išvadų, ar tai yra "kooperacija", ar viena iš prievartavimo formų.

* *

1955 m. vasario 28 dieną Tassas iš Maskvos į užsienius anglų kalba telegrafavo: **"Lietuvos TSR Katalikų Bažnyčios atstovų pareiškimą".** Štai to pareiškimo tekstas (vertimas iš anglų kalbos):

"Lietuvos TSR Katalikų Bažnyčios atstovai, Lietuvos tikinčiųjų vardu, karštai pritaria ir visiškai remia Pasaulinės Taikos Tarybos kreipimąsi prieš atominio karo rengimą. Visi žmonės yra broliai ir seserys; visą pareiga yra gyventi draugiškume, meilėje ir taikoje. Visi turi kūrybingai dirbti geresnės ateities labui. Dievas davė žmogui protą, sugebėjimą išrasti ir kurti. Kodėl ta vertinga Dievo dovana turi būti naudojama mirčiai, o ne gyvenimui, geresniam, šviesesniam ir kultūringesniam gyvenimui?

Argi negali kitų kraštų žmonės naudoti atominės energijos mašinoms, ūkiui, kasdienio gyvenimo reikalams, kaip tai daro Tarybų Sąjungos žmonės? Argi negali kitų kraštų vyriausybės dalintis savo žiniomis apie atominės energijos naudojimą, kaip Tarybų Sąjungos vyriausybė yra pasirengusi daryti? Žinoma, gali. Jie turi tik įsiklausyti plačiųjų masių balso, jie turi tik įsiklausyti savo dangiškojo mokytojo, kuris pasakė: "Naują įstatymą duodu jums, kad jūs mylėtumėt viens kitą" — Jono 13: 34. Jie turi pasukti draugingumo keliu, pasitikėjimo keliu, derybų keliu. Mes esame įsitikinę, kad visi ginčijami klausimai gali būti išspręsti taikingai.

Įvykių eiga, rodanti propagandos už atominį karą sustiprėjimą, ir tarptautinių santykių įsitempimo padidėjimas įpareigoja mus, dvasinius ganytojus, pasisakyti prieš nusikaltėliškus atominio karo rengimo užsimojimus. TSRS Augščiausiosios Tarybos 1955 m. vasario 9 dieną priimtoji deklaracija sako: "Žmonės yra gyvybingai suinteresuoti pasaulio taikos sutvirtinimu". Tie deklaracijos žodžiai išreiškia plačiausių masių troškimą. Mes sveikiname šią deklaraciją.

Mes ne tik pritariame ir remiame Pasaulinės Taikos Tarybos biuro kreipimąsi, bet ir kreipiamės į visus Lietuvos tikinčiuosius, visus geros valios žmones, iš visos širdies tam kreipimuisi pritarti ir jį remti. Remti ne tik maldomis, bet taip pat ir sąžiningu kūrybingu darbu. Mūsų ūkis tebūnie ne tik mūsų gerovės, bet ir taikos laidas.

Teleimina Augščiausiasis mūsų taikos siekimą.

K. Paltarokas, Panevėžio vyskupas, Vilniaus Arkidiocezijos Kapitulos Vikaras.

Dr. J. Stankevičius, Kauno Arkidiocezijos, Kaišiadorių ir Vilkaviškio diocezijų Kapitulos Vikaras.

P. Maželis, Telšių diocezijos valdytojas."

Šis pareiškimas, nors paskleistas į užsienius per Tassą iš Maskvos, nežinia ar ir kaip buvo paskelbtas Lietuvoje. Nei "Tiesa", nei Vilniaus radijas jo nei žodžiu nepaminėjo.

Bet jis irgi rodo, kad minimi trys asmenys Maskvos valdžios yra oficialiai pripažįstami nurodytose bažnytinėse pareigose.

* *

Maskvoje, prie ministerių tarybos yra speciali įstaiga, vadinama **"Religinių kultų reikalų taryba".** Ta įstaiga turi savo įgaliotinį, kaip sakoma, "LTS Respublikai". To įgaliotinio pareigas jau kelinti metai eina tūlas Bronius Pušinis. Reikia manyti, kad ne Sniečkus, ne Gedvilas, o Pušinis, instruktuojamas savo viršininkų iš Maskvos, tvarko tuos reikalus Lietuvoje. Be jo žinios negalėtų būti vartojami minimieji titulai nei atsirasti toki pareiškimai. Be jo, to Maskvos įstaigos įgaliotinio, žinios, aišku, negalėjo įvykti ir naujų vyskupų įšventinimas. Jog su žinia tai įvyko, liudija ir tai, kad jau rytojaus dieną žinia apie įšventinimą paskleista į pasaulį (tačiau nutylėta Vilniaus radijo vietinėje programoje ir, turbūt, nerasime nieko apie tai nei "Tiesoje"....). Tai rodo, kad visi tie dalykai yra naudojami specialiai propagandai į užsienius.

Ar tai daroma ir su Vatikano žinia bei pritarimu?

Nenuostabu, kad Vatikanas tuos faktus, ar gal ir kiek daugiau, žino, jei mes čia visi žinome. Tačiau tai nieko nesako apie pritarimą ar nepritarimą.

Atkreiptinas dėmesys į pareiškime vartojamą posakį **"Lietuvos TSR Katalikų Bažnyčia".** Nors ir nebuvo viešai paskelbta jokių aktų, kuriais būtų buvusi sudaryta kokia nors nuo Romos nebepriklausoma Katalikų Bažnyčia Lietuvoje, bet tokia tendencija — pritraukti vietos vadovaujančius dvasininkus prie atsiribojimo nuo Romos idėjos — buvo girdėta. Turbūt nei tie trys minimieji, nei kiti tokiam reikalui pakankamai autoretetingi Lietuvos katalikų dvasininkai nepasidavė gundymams tokį aktą įsakmiai padaryti. Todėl gal palaipsniui, "įpratinimo keliu" bandoma sukurti padėtis, kurioje lyg ir atrodytų, kad toks atskilimas yra įvykęs... Visai galimas dalykas, kad Maskva neleidžia vysk. Paltarokui bei kitiems turėti ryšio su Vatikanu ir atsiklausti iš tenai sutikimo ar nurodymų, kaip vyskupijas ir kitus Bažnyčios reikalus tvarkyti. Maskva, greičiausia, pati imasi "popiežiaus" rolės ir veikia per savo "nuncijų" Bronių Pušinį...

* *

Kitas klausimas — **ar galėjo vysk. Paltarokas įšventinti kitus vyskupais be Vatikano atitinkamo akto?** Jeigu jis tatai darė tik Maskvos įstaigos leidžiamas ar liepiamas — ar jis nebus atlikęs neleistino dalyko?

Aišku, bent kiek normaliose aplinkybėse vyskupai be Vatikano specialaus akto neatsiranda. Tačiau šiuo atveju aplinkybės yra ypatingos. Ten, kur neįmanomas susižinojimas (kaip kadai misijose kur nors "laukiniuose" kraštuose), tie formalumai gali būti netaikomi. Ar negali būti, kad, sakysime, vysk. Paltarokas gali jaustis atsidūręs padėtyje, kur jam dera veikti, kaip jam atrodo, tose aplinkybėse turėtų būti pasielgta. Gal jis dėl vienų ar kitų sąlygų turėjo apsispręsti nepalaikyti faktiško ryšio su Vatikanu, o "kooperuoti" su B. Pušinio atstovaujama Maskvos institucija...

Vatikanas, atrodo, dabar susilaiko nuo tų veiksmų teisimo. Turbūt, ir visi kiti dar permažai turim duomenų spręsti, ar tai, kas tenai darosi, yra išganinga, ar neleistina. Kiekvienu atveju, kas darosi, jokiu būdu neliudija, kad Sovietijoj jau būtų religijos laisvė, nors kiek panaši į tai, kaip ji suprantama Vakaruose.

* *

Vis tebėra abejojimų, kas gi antrasis naujas vyskupas šalia P. Maželio. Turint galvoje kun. Stankevičiaus poziciją, Maskvos oficialiai pripažįstamą ir garsinamą, būtų natūralu, kad kaip tik jis būtų leistas ar lieptas pakelti į vyskupus. Bet yra gandų, kad visdėlto galįs būti ir ligšiol nežinomas kun. Julijonas Steponavičius tą poziciją užėmęs. Sakoma, kad tai galįs būti ne lietuvis, o gudas kunigas, iš Gudijos, ir kad jis dabar perimsiąs Vilniaus arkivyskupiją iš vysk. Paltaroko... Tik būtų ne visai įprasta, kad tokiu atveju Maskva oficialiuose komunikatuose, gudo pavardę skelbtų **sulietuvinta forma.** Paprastai to nedaroma. Jeigu pasirodytų, kad Maskva parinko Vilniaus Arkidiocezijai nelietuvį vyskupą, tai būtų irgi labai įsidėmėtinas reiškinys. Tačiau dėl to reikia dar kiek palaukti, ligi vienas ar kitas spėjimas galutinai pasitvirtins.

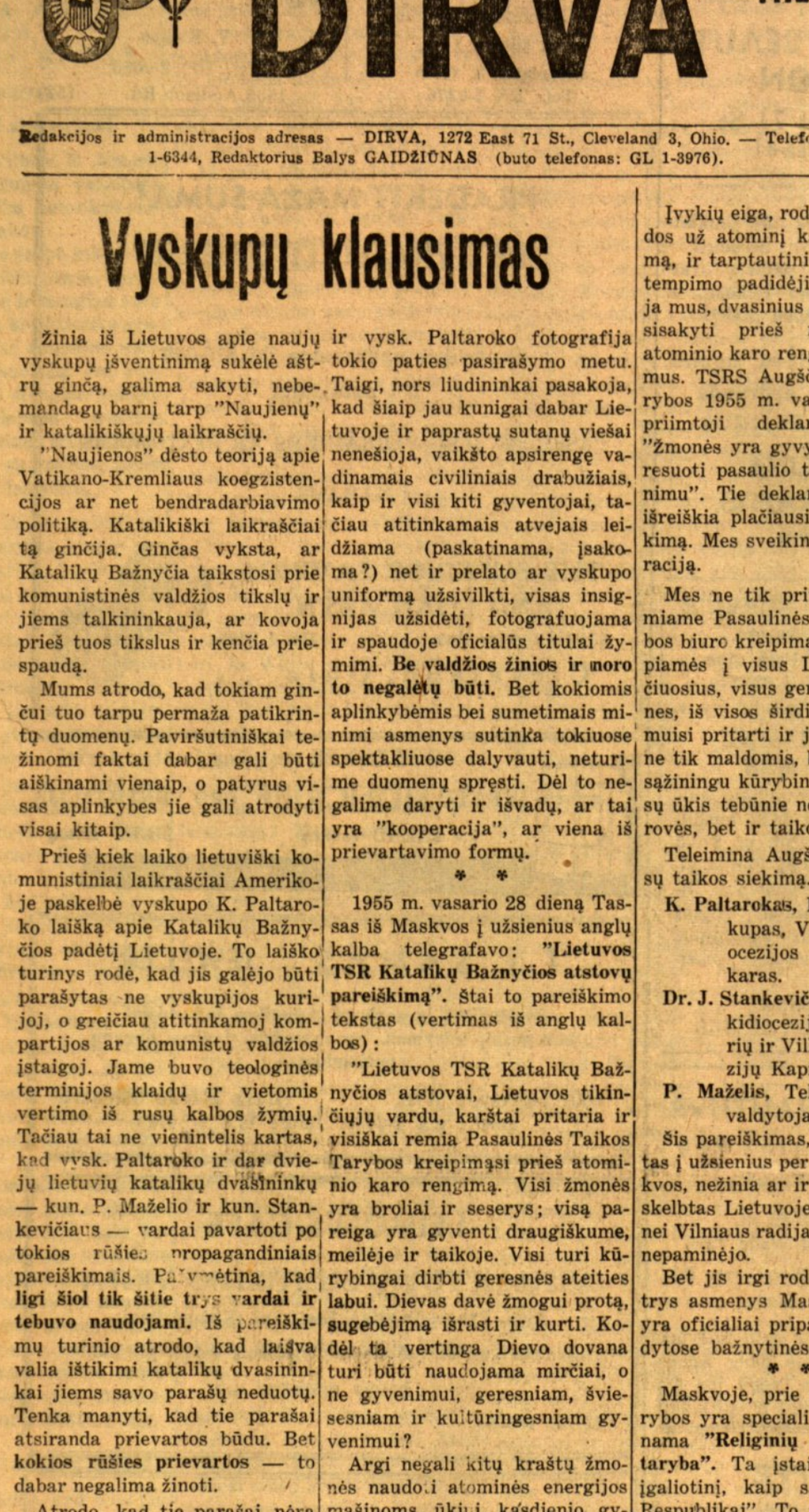

Labai retas įvykis — šis helikopteris, manevrų metu nusileido ant povandeninio laivo.

Garsus širdies specialistas Dr. P. D. White savo šeimos narių tarpe Bostone.

Tautinio Sąjūdžio pareiškimas

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio atstovas yra įgaliotas šiam neoficialiam Vlike dalyvaujančiųjų grupių atstovų susirinkimui pareikšti, kad jis čia dalyvauja ne dėl Vliko būstinės ar jo Vykdomosios Tarybos klausimo, o dėl visos Lietuvos laisvinimo akcijos organizacinės krizės, — patirti, ar yra galimas toks susipratimas arba sutarimas, kuris galėtų atidaryti kelią į viešuose pareiškimuose seniai minimą konsolidaciją ir organizacinę vienybę.

Pagrindinis savitarpinio susipratimo objektas turėtų būti ne tai, kur Vlikas posėdžiaus ar kurie jo pareigūnai bus palikti arba pakeisti, bet **visų Lietuvos išlaisvinimo siekimą remiančių pajėgų sujungimas ir tikslingas jų pastangų suorganizavimas.**

Todėl LTS atstovui rūpi patirti, kiek čia dalyvaujančiųjų gali bei nori savo grupių vardu, nebeatidėliodami ir neapsišarvodami sąlygomis, pareikšti sutikimą ir pasiryžimą nuoširdžiai **remti veiklos perorganizavimą platesniais pagrindais, apimančiais visą už Lietuvos ribų organizuotai besireiškiančią ir Lietuvos nepriklausomybės idėją palaikančią lietuvių visuomenę.**

Tuo perorganizavimu turėtų būti siekiama grįžti, kiek tai galima dabarties aplinkybėse, prie 1944 metų Vasario 16 d. deklaracijos dėsnių ir apsisaugoti nuo esamąją krizę sukėlusiųjų priežasčių pakartojimo. Pasiryžimas tai daryti būtų įtikinąs ir viltingas, jei visų pirma visi Vlike dalyvaujančių grupių atstovai neatidėliodami pareikštų sutikimą su šiais dėsniais:

1. Bendrosios išeivijoje esančių lietuvių veiklos uždavinys — pasiekti svetimos valdžios iš Lietuvos pašalinimo ir normalaus Lietuvos valstybės veikimo atstatymo, suprantant, jog į tai įeina ir Lietuvoje gyvenančių bei Lietuvon sugrįžiančių lietuvių ir kitų Lietuvos piliečių ar jų palikuonių teisė demokratiniu būdu lemti Lietuvos vidaus santvarką ir jos tarptautinius santykius.

2. Iš bendrosios veiklos pašalintini užsimojimai dabar augštinti ar smerkti paskirus Lietuvos nepriklausomybės laikų aktus, įvykius ar santykius; pagrindan imtinas tik įsakmiai žinomas lietuvių tautos nusistatymas, kuriuo nepriklausomybė mums kiekvienu atveju yra nesulyginamai vertesnė už betkokį svetimų viešpatavimą. Bendrojoje veikloje taip pat neturi būti vietos niekam, kas jau dabar ją verstų kovos lauku dėl įtakos būsimai Lietuvos santvarkai nustatyti ar jos būsimai valdžiai rinkti.

3. Bendrojoje veikloje dalyvauti apsisprendžiantieji visuomeniniai — politiniai susigrupavimai turi atsisakyti nuo pretenzijos kvestijonuoti kitų tos veiklos tikslą pripažįstančių bei remiančių priimtinumą. Skirtingi keliai praeity ar skirtingi samprotavimai dėl ateities gali būti svarstomi bei ginčijami tik šalia bendrosios veiklos, bet ne toje pačioje, apribotoje tik siekimu atstatyti normalų Lietuvos valstybės veikimą.

4. Lietuvos valstybės tęstinumo dėsnio palaikymas — jokiu būdu nesutapdinant to su siekimu atstatyti tą ar kitą Lietuvoje buvusį režimą — pripažintinas kaip vienas iš esminių bendrosios veiklos gairių.

5. Šioje veikloje dalyvaujantieji, savo iniciatyva organizuotai reikšdami tautos valią atstatyti nepriklausomos Lietuvos valstybės veikimą, turi pripažinti, kad jie tuo dar netampa nei Lietuvos valstybės organu, nei tautos atstovybe visais kitais reikalais.

6. Bendrosios veiklos dalyvių bei jos organų santykis su esamais Lietuvos valstybės organų elementais — Lietuvos Diplomatine Tarnyba — kol ji yra, grįstinas tik iš Lietuvos vasltybės tęstinumo dėsnio išplaukiančiu respektu, rėmimu ir abipuse konsultacija, atitinkamai pasiskirsčius veiklos sritimis. **Tarpvalstybinių** santykių plotmėje šios veiklos organai turėtų būti sumanymų šaltinis, visuomenės reiškėjai ir žygių atlikimo talkininkai. Tačiau žygiai šioje plotmėje atliktini tik per Lietuvos Diplomatinę Tarnybą ar jos pritartais būdais. **Tarptautinių** visuomeninių santykių bei tarptautinio ir ypač Krašto informavimo gairėms nustatyti Lietuvos Diplomatinė Tarnyba turi turėti būtino patarėjo vaidmenį.

7. Bendrosios veiklos reprezentaciniai organai, kaip bendras komitetas, prezidiumas ar net paskiriems klausimams svarstyti renkamosios komisijos, gali būti sudaromi atsižvelgiant dalyvių politinės diferenciacijos, bet darbų vadovų — vykdytojų parinkimas bei atšaukimas turėtų būti atjungtas nuo politinių koalicijų įtakos ir lemiamas tik to, ar atitinkamas asmuo pritaria kitiems čia dėstomiems veiklos principams, ar laikosi jų praktikoje ir ar pakankamai nusimano pavestojo darbo srityje.

Nors ir neoficialiai susitikdami, čia dalyvaujantieji yra kompetentingi iš principo **teigiamai ar neigiamai** pasisakyti dėl šitokios pažiūros į galimybę atstatyti organizacinę lietuvių vienybę Lietuvos laisvinimo akcijoje. Be tokio pasisakymo neįmanoma spręsti, ar iš viso šiuo metu yra bent minimumas sąlygų Lietuvos laisvinimo akcijos organizacinei vienybei bei konsolidacijai.

Ilgametei Vasario 16 vardo gimnazijos rėmėjai

SOFIJAI ŠILINIENEI mirus,

giliausią užuojautą reiškia velionies vyrui Kazimierui Šilinui, dukrai Irenai, sūnums Henrikui ir Vytautui ir Č. Satkauskui.

J. Citavičius ir 134 rėmėjų būrelio nariai

Į JAV atvyko garsus Škotijos karinis orkestras, kuris per 8 savaites koncertuos 44 JAV miestuose. Koncertus pradeda Washingtone, D. C.